

KPITZ

ΝΙΚ. Σ. ΜΠΑΞΕΒΑΝΑΚΙ Δ. Φ.

ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Ε΄ ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ
ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩΝ (ΜΕΤΑ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΒΔΟΜΗ

*«Βιάζεσθαι οὐχ ὄσιον
οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα,
πολύ δὲ τούτων εἶε ἦτον
τὴν Πακοίδα».*

Τιμᾶται μετὰ τοῦ βιβλιοσήμου καὶ φόρου δοχ. 12.50

Βιβλιόσημον καὶ Φόρος Ἀναγκαστ. Δανείου δοχ. 4.30

Ἀριθμὸς ἐγκριτ. ἀποφάσεως 37424—23/7/1930

Ἀριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας 59123—16/6/39

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΣ Α. Ε.
46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 46
1939

45082

ΝΙΚ. Σ. ΜΠΑΞΕΒΑΝΑΚΙ Δ.Φ.

ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Ε΄ ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΥΠΙΣΤΟΙΧΟΥ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩΝ
(ΜΕΤΑ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ)

Σ ΕΒΔΟΜΗ

πορ. 37434—28/7/1930

τυπα 2000

*«Βιάζεσθαι οὐχ ὄσιον
οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα,
πολύ δι τούτων ἔτι ἦενον
τὴν Πατρίδα.»*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΣ Α.Ε.

46 - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 46

1939

Τὰ γνήσια αντίτυπα φέρουν τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπω-
λείου τῆς «Εστίας».

ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ Α.Ε.

44 - ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ - 44

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ

(Η ΠΕΡΙ ΠΡΑΚΤΕΟΥ, ΗΘΙΚΟΣ)

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ ΣΩΚΡΑΤΗΣ - ΚΡΙΤΩΝ

Ι. Σω. Τί τηνικάδε* ἀφίξει, ὦ Κρίτων*; ἢ οὐ πρόφ*
ἔτι* ἐστίν;

Κρ. Πάνυ μὲν οὖν.

Σω. Πηνίκα* μάλιστα*;

Κρ. Ὅρθρος* βαθύς.

Σω. Θαυμάζω*, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμοτηρίου
φύλαξ ὑπακοῦσαι*.

Κρ. Εὐνήθης* ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ πολ-
λάκις δεῦρο* φοιτᾶν*, καί τι καὶ εὐηργέτηται* ὑπ' ἐμοῦ.

Σω. Ἄρτι* δὲ ἤκεις ἢ πάλαι*;

Κρ. Ἐπιεικῶς πάλαι.

Σω. Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς* με, ἀλλὰ σιγῇ*
παρακάθησαι;

Κρ. Οὐ μὰ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς* ἠθελον
ἐν τσοαύτη τε ἀγρυπνία καὶ λύπη εἶναι· ἀλλὰ καὶ σοῦ πά-
λαι θαυμάζω* αἰσθανόμενος* ὡς ἠδέως καθεύδεις*. καὶ ἐπί-
τηδές σε οὐκ ἤγειρον*, ἵνα ὡς ἠδιστα* διάγῃς. Καὶ πολ-
λάκις μὲν δὴ σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ ηὐδαιμό-
νισα* τοῦ τρόπου*, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νῦν παρεστῶσῃ*
ξυμφορᾷ*, ὡς βραδίως αὐτὴν καὶ πρᾶως* φέρεις.

Σω. Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμυλῆς* εἶη ἀγανακτεῖν τηλικούτων* ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.

Κρ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικούτοι* ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἀλίσκονται*, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται* ἢ ἡλικία τοῦ μῆ* οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.

Σω. Ἔστι* ταῦτα. Ἀλλὰ τί δὴ* οὕτω* πρῶ* ἀφίξει;

Κρ. Ἀγγελίαν, ὦ Σώκρατες, φέρων χαλεπήν*, οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδεύουσιν* πᾶσι καὶ χαλεπήν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ*, ἐν* τοῖς βαρύτατ' ἄν ἐνέγκαιμι*.

Σω. Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον* ἀφίκεται ἐκ Δήλου, οὐ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με;

Κρ. Οὐ* τοι δὴ ἀφίκεται, ἀλλὰ δοκεῖ μὲν* μοι ἤξειν τήμερον*, ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἤκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. Δήλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγελιωῶν*, ὅτι ἤξει τήμερον καὶ ἀνάγκη δὴ ἐς* αὔριον ἔσται, ὦ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

× **II. Σω.** Ἀλλ', ὦ Κρίτων, τύχη* ἀγαθῇ. Εἰ ταύτη* τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτη ἔστω. Οὐ μόντοι οἶμαι ἤξειν αὐτὸ τήμερον.

Κρ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει*;

Σω. Ἐγώ σοι ἐρῶ. Τῇ γάρ που* ὑπεραία* δεῖ με ἀποθνήσκαι ἢ ἢ ἄν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

Κρ. Φασί* γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι*.

Σω. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἤξειν, ἀλλὰ τῆς ἐτέρας. Τεκμαίρομαι* δὲ ἐκ τινος ἐνυπνίου, ὃ ἐόρακα ὀλίγον πρότερον, ταύτης τῆς νυκτός· καὶ κινδυνεύεις* ἐν καιρῷ τινι οὐκ ἐγείραι με.

Κρ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον;

Σω. Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλή* καὶ εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι* με καὶ εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες,

ἡμαί κεν* τριτάτῳ* Φθίην ἐρίβωλον* ἴκοιο.

Κρ. Ἄτοπον* τὸ ἐνύπνιον, ὦ Σώκρατες.

Σω. Ἐναργές* μὲν* οὖν, ὡς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Κρίτων.

III. Κρ. Λίαν γε, ὡς ἔοικεν. Ἄλλ', ὦ δαιμόνιε* Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πιθοῦ* καὶ σώθητι*. ὡς ἐμοί, ἐάν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μία ξυμφορὰ ἐστίν, ἀλλὰ χωρὶς* μὲν τοῦ ἐστερηῆσθαι* τοιοῦτου ἐπιτηδείου, οἷον ἐγὼ οὐδένα μῆποτε εὐρήσω, ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω, οἳ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ καλῶς ἴσασιν, ὡς οἷός* τ' ὦν σε σφίξειν, εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν* χρήματα, ἀμελήσαι*. Καίτοι* τίς ἂν αἰσχιῶν* εἶη ταύτης δόξα* ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι* ἢ φίλους; οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοί*, ὡς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας ἀπιέναι ἐνθένδε, ἡμῶν προθυμουμένων*.

Σω. Ἀλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε* Κρίτων, οὕτω τῆς τῶν πολλῶν δόξης* μέλει*; οἳ γὰρ ἐπεικίστατοι*, ὧν μᾶλλον ἄξιον φροντίζειν, ἡγήσονται* αὐτὰ οὕτω πεπραῆχθαι, ὥσπερ ἂν πραχθῆι.

Κρ. Ἄλλ' ὄραξ* δὴ, ὅτι ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης* μέλει*. Αὐτὰ δὲ δηλα* τὰ παρόντα* νυνί*, ὅτι οἷός* τ' εἰσὶν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ μικρότατα τῶν κακῶν ἐξεργάζεσθαι*, ἀλλὰ τὰ μέγιστα σχεδόν, ἐάν τις ἐν αὐτοῖς διαβεβλημένος* ᾖ.

Σω. Εἰ* γὰρ ὠφελον, ὦ Κρίτων, οἷός* τ' εἶναι οἱ πολλοί* τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵνα οἷός* τ' ἦσαν αὐ καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα, καὶ καλῶς ἂν εἶχε· νῦν δὲ οὐδέτερα* οἷός* τε· οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα* δυνατοὶ ποιῆσαι, ποιοῦσι δὲ τοῦτο, ὅ,τι ἂν τύχωσιν.

IV. Κρ. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐχέτω· τάδε δέ, ὦ Σώκρατες, εἰπέ μοι· ἄρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ* καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, μή*, ἐάν σὺ ἐνθένδε ἐξέλθῃς, οἳ συκοφάνται* ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν* ὡς σὲ ἐνθένδε ἐκκλέψασι* καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν* ἀποβαλεῖν* ἢ συχνὰ χρήματα ἢ ἄλλο τι πρὸς τούτοις παθεῖν; εἰ γάρ* τι

τοιούτον φοβεῖ*, ἕασον* αὐτὸ χαίρειν· ἡμεῖς γάρ που* δίκαιοι* ἔσμεν σώσαντές σε κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον καί, ἐὰν δέη*, ἔτι τούτου μείζω, ἀλλ' ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως* ποίει.

Σω. Καὶ ταῦτα προμηθοῦμαι*, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλα πολλά.

Κρ. Μῆτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ τὰργύριόν ἐστιν, ὃ θέλουσι λαβόντες* τινὲς σώσαι σε καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε. Ἐπειτα οὐχ ὄραξ τούτους τοὺς συκοφάντας ὡς εὐτελεῖς* καὶ οὐδὲν ἂν δέοι* ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου; σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγῶμαι*, ἱκανά· ἔπειτα καὶ εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενος* οὐκ οἶει δεῖν ἀναλίσκειν* τὰμά, ξένοι οὗτοι ἐνθάδε ἔτοιμοι* ἀναλίσκειν· εἰς δὲ καὶ κεκόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν, Σιμίνας* ὁ Θηβαῖος· ἔτοιμος* δὲ καὶ Κέβηθς καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ. Ὡστε, ὅπερ* λέγω, μῆτε ταῦτα φοβούμενος* ἀποκάμης σαυτὸν σώσαι μῆτε, ὃ ἔλεγες ἐν τῇ δικαστηρίῳ, δυσχερές* σοὶ γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχῃς* ἐξεληθὼν ὅτι χρεῖο* σαυτῷ· πολλαχοῦ* μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε*, ὅποι ἂν ἀφίκη, ἀγαπήσουσί* σε· ἐὰν δὲ βούλη εἰς Θετταλίαν ἰέναι*, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἳ σε περὶ πολλοῦ ποιήσονται* καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται, ὥστε σὲ μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

Ι. Ἐτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαυτὸν προδοῦναι*, ἐξὸν* σωθῆναι*, καὶ τοιαῦτα σπεύδεις* περὶ σεαυτὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροὶ σου σπεύσαιέν τε καὶ ἔσπευσαν, σὲ διαφθεῖραι* βουλόμενοι. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς υἱεῖς* τοὺς σαυτοῦ ἔμοιγε* δοκεῖς προδιδόναι*, οὓς σοὶ ἐξὸν* καὶ ἐκθρέψαι* καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχθήσει* καταλιπὼν καὶ τὸ σὸν μέρος*, ὅτι ἂν τύχῃ, τοῦτο πράξουσι· τεύξονται* δέ, ὡς τὸ εἰκόσ*, τοιούτων, οἷάπερ εἴωθε* γίγνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις* περὶ τοὺς

δρφανούς. Ἡ γὰρ οὐ χρὴ ποιεῖσθαι* παῖδας ἢ ξυνδιαταλαι-
 πωρεῖν* καὶ τρέφοντα* καὶ παιδεύοντα*. σὺ δέ μοι δοκεῖς
 τὰ ραθυμότατα* αἰρεῖσθαι*. χρὴ δέ, ἅπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθός*
 καὶ ἀνδρεῖος ἔλοιτο*, ταῦτα αἰρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ
 ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι*· ὡς ἔγωγε καὶ
 ὑπὲρ* σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδεῖων αἰσχύνομαι*,
 μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα* τὸ περὶ σὲ ἀνανδρία τινί, τῇ ἡμε-
 τέρα, πεπραχθαι, καὶ ἢ εἴσοδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστή-
 ριον, ὡς εἰσηλθεν, ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγών*, ὡς
 ἐγένετο, καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί, ὡσπερ κατάγγελος* τῆς
 πράξεως, κακία* τινὶ καὶ ἀνανδρία τῇ ἡμετέρα διαπεφευγέ-
 ναι* ἡμᾶς δοκεῖν, οὔτινές* σε οὐχὶ ἐσώσαμεν, οὐδὲ σὺ σαυ-
 τόν, οἶόν τε ὄν* καὶ δυνατόν, εἴ τι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος
 ἦν. Ταῦτ' οὖν, ὦ Σώκρατες, ὅρα, μὴ ἅμα* τῷ κακῷ καὶ
 αἰσχρᾷ* ἢ σοὶ τε καὶ ἡμῖν. Ἀλλὰ βουλεύου*, μᾶλλον* δὲ
 οὐδὲ βουλεύεσθαι ἔτι ὥρα, ἀλλὰ βεβουλεύεσθαι*. Μία δὲ
 βουλή* τῆς γὰρ ἐπιούσης* νυκτὸς πάντα ταῦτα δεῖ πεπρα-
 χθαι. Εἰ δέ τι περιμενοῦμεν, ἀδύνατον καὶ οὐκέτι* οἶόν τε.
 Ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ, ὦ Σώκρατες, πείθου* μοι καὶ μηδαμῶς
 ἄλλως* ποίει.

VI. Σω. ὦ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολλοῦ ἀξία,
 εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος* εἴη· εἰ δὲ μή, ὅσῳ μείζων, το-
 σοῦτῳ χαλεπωτέρα. Σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἡμᾶς, εἴτε ταῦτα
 πρακτέον* εἴτε μή· ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ ἀεὶ
 τοιοῦτος, οἷος* τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ*,
 ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ* βέλτιστος φαίνεται. Τοὺς δὲ λόγους,
 οὓς ἐν τῷ ἔμπροσθεν* ἔλεγον, οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν*,
 ἐπειδὴ* μοι ἤδη ἡ τύχη* γέγονεν, ἀλλὰ σχεδόν τι ὅμοιοι
 φαίνονται μοι καὶ τοὺς αὐτοὺς πρᾶξουσιν* καὶ τιμῷ*, οὓς
 περ καὶ πρότερον, ὧν ἐὰν μὴ βελτίω* ἔχομεν λέγειν ἐν τῷ
 παρόντι, εὖ ἴσθι, ὅτι οὐ μὴ σοὶ συγχωρήσῳ, οὐδ' ἂν
 πλειῶν τῶν νῦν παρόντων ἢ τῶν πολλῶν* δύναμις ὡσπερ

παιδας ἡμᾶς μορμολύττηται* δεσμοῦς* καὶ θανάτους* ἐπιπέμπουσα* καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις*. Πῶς οὖν ἂν μετριώτατα* σκοποῦμεθα* αὐτά; εἰ πρῶτον μὲν τοῦτον τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν*, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν δοξῶν*, πρότερον, καλῶς ἐλέγετο ἐκάστοτε* ἢ οὐ, ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν* τὸν νοῦν, ταῖς δὲ οὐ ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν* ἀποθνήσκειν, καλῶς ἐλέγετο, νῦν δὲ κατάδηλος* ἄρα* ἐγένετο, ὅτι ἄλλως* ἔνεκα* λόγου ἐλέγετο, ἣν δὲ παιδιά* καὶ φλυαρία ὡς ἀληθῶς*; ἐπιθυμῶ δ' ἐγώ γε ἐπισκέψασθαι*, ὧ Κρίτων, κοινῇ* μετὰ σοῦ, εἴ τί μοι ἀλλοιότερος* φανεῖται, ἐπειδὴ* ὧδε ἔχω*, ἣ ὁ αὐτός, καὶ ἐάσομεν χαίρειν* ἢ πεισόμεθα αὐτῷ. Ἐλέγετο δὲ πως, ὡς ἐγῶμαι*, ἐκάστοτε* ὧδε* ὑπὸ τῶν οἰομένων* τι* λέγειν, ὡσπερ νῦν* δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι τῶν δοξῶν, ἅς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσι*, δεῖ* τὰς μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μὴ. Τοῦτο πρὸς θεῶν, ὧ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι; σὺ γάρ, ὅσα γε τάνθρώπεια*, ἐκτός* εἰ τοῦ μέλλειν ἀποθνήσκειν αὐριον καὶ οὐκ ἂν σε παρακρούοι* ἢ παρούσα ξυμφορά· σκόπει* δὴ οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι, ὅτι οὐ πάσας χρῆ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν*, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ; οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ; τί φῆς; ταῦτα οὐχὶ καλῶς* λέγεται;

Κρ. Καλῶς.

Σω. Οὐκοῦν* τὰς μὲν χρηστὰς* τιμᾶν, τὰς δὲ πονηρὰς* μὴ;

Κρ. Ναί.

Σω. Χρησταὶ δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων*;

Κρ. Πῶς δ' οὐ;

VII. Σω. Φέρε δὴ, πῶς αὐτὰ τοιαῦτα ἐλέγετο; γυμναζόμενος* ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων* πρότερον παντὸς ἀνδρός* ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει ἢ ἐνόσ

μόνου εκείνου, ὅς ἂν τυγχάνῃ ἰατρός ἢ παιδοτρίβης* ὧν;

Κρ. Ἐνὸς μόνοιου.

Σω. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς φόβους καὶ ἀσπάζεσθαι* τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

Κρ. Δῆλα* δὴ.

Σω. Ταύτη* ἄρα αὐτῷ πρακτέον* καὶ γυμναστέον* καὶ ἐδεστέον* γε καὶ ποτέον*, ἤ* ἂν τῷ ἐνὶ δοκῇ, τῷ ἐπιστάτῃ* καὶ ἐπαίοντι*, μᾶλλον ἢ ἡ ξύμπασι τοῖς ἄλλοις.

Κρ. Ἔστι* ταῦτα.

Σω. Εἶεν*. ἀπειθήσας* δὲ τῷ ἐνὶ καὶ ἀτιμάσας* αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας* δὲ τοὺς τῶν πολλῶν καὶ μηδὲν ἐπαίοντων*, ἄρα οὐδὲν κακὸν πείσεται*;

Κρ. Πῶς* γὰρ οὔ;

Σω. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο καὶ ποῖ* τείνει* καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος*;

Κρ. Δῆλον, ὅτι εἰς τὸ σῶμα* τοῦτο γὰρ διόλλυσι*.

Σω. Καλῶς λέγεις. Οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὦ Κρίτων, οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διώωμεν*, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχυρῶν* καὶ καλῶν* καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλή* ἡμῖν ἔστι, πότερον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς ἔπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτὴν ἢ τῇ τοῦ ἐνός, εἴ τίς ἐστὶν ἐπαίων*, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους; ᾧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν* ἐκεῖνο καὶ λωθησόμεθα*, ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον* ἐγίγνετο, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλλυτο*. Ἡ οὐδὲν ἔστι τοῦτο;

Κρ. Οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

VIII. Σω. Φέρε* δὴ, ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ* μὲν βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους* δὲ διαφθειρόμενον, διολέσωμεν*, πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαίοντων δόξῃ, ἄρα βιω-

τὸν* ἡμῖν ἐστι διεφθαρμένου* αὐτοῦ; ἔστι δέ που* τοῦτο
τὸ σῶμα· ἢ οὐχί;

Κρ. Ναί.

Σω. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστι μετὰ μοχθηροῦ* καὶ
διεφθαρμένου σώματος;

Κρ. Οὐδαμῶς.

Σω. Ἄλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρ' ἡμῖν βιωτὸν διεφθαρμένου,
ὃ τὸ ἄδικον μὲν λωβάται*, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν*; ἢ
φαυλότερον ἡγοούμεθα εἶναι τοῦ σώματος ἐκεῖνο, ὃ τι ποτ'
ἐστὶ τῶν ἡμετέρων, περὶ ὃ ἢ τε ἀδικία καὶ ἢ δικαιοσύνη
ἐστίν;

Κρ. Οὐδαμῶς*.

Σω. Ἄλλὰ τιμιώτερον*;

Κρ. Πολύ γε.

Σω. Οὐκ ἄρα, ὧ βέλτιστε, πάνυ ἡμῖν οὕτω* φροντι-
στέον*, τί ἐροῦσιν* οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ', ὅ,τι ὁ ἐπαίτων περὶ
τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς, καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια. Ὡστε
πρῶτον μὲν ταύτη οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ*, εἰσηγούμενος* τῆς
τῶν πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δι-
καίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων. Ἄλ-
λὰ μὲν δῆ, φαίη γ' ἂν τις, οἷοί τ' εἰσὶν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ
ἀποκτινύναι*.

Κρ. Φαίη γὰρ* ἂν, ὧ Σώκρατες.

Σω. Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλ', ὧ θαυμάσιε*, οὗτός τε ὁ λό-
γος, ὃν διεληλύθαμεν, ἔμοιγε δοκεῖ ὅμοιος εἶναι καὶ πρό-
τερον καὶ τόνδε αὐ σκόπει, εἰ ἔτι μένει* ἡμῖν ἢ οὐ, ὅτι οὐ
τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον*, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν.

Κρ. Ἄλλὰ μένει*.

Σω. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταυτόν ἐστι,
μένει ἢ οὐ μένει;

Κρ. Μένει.

✕ IX. **Σω.** Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων* τοῦτο σκε-

πτέον*, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειραῖσθαι* ἐξιέναι* μὴ ἀφιέντων* Ἀθηναίων ἢ οὐ δίκαιον καὶ ἐὰν μὲν φαίνηται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ μή, ἐῷμεν*. Ἄς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις* περὶ τε ἀναλώσεως χρημάτων καὶ δόξης καὶ παίδων τροφῆς*, μὴ* ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὦ Κρίτων, σκέμματα* ἢ τῶν βραδύως ἀποκτινύντων* καὶ ἀναβιωσκομένων* γ' ἂν, εἰ οἳοί τε ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῶ*, τούτων τῶν πολλῶν. Ἡμῖν δ', ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ*, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ ἡ, ὅπερ νῦν* δὴ ἐλέγομεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελούντες* τούτοις, τοῖς ἐμὲ ἐνθένδε ἐξάξουσι*, καὶ χάριτας* καὶ αὐτοὶ ἐξάγοντές τε* καὶ ἐξαγόμενοι ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν ταῦτα πάντα ποιῶντες· κὰν φαινόμεθα ἄδικα αὐτὰ ἐραζόμενοι*, μὴ οὐ δέη ὑπολογίζεσθαι* οὐτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ παραμένοντασ* καὶ ἡσυχίαν ἄγοντασ* οὐτ' εἰ ἄλλο δτιοῦν* πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

Κρ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες, ὅρα* δέ, τί δρῶμεν*.

Σω. Σκοπῶμεν*, ὦ ἄγαθέ, κοινῇ καί, εἴ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν*, ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε καὶ σοὶ πείσομαι· εἰ δὲ μή, παῦσαι ἤδη, ὦ μακάριε, πολλάκις μοι λέγων τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρῆ ἐνθένδε, ἀκόντων* Ἀθηναίων, ἐμὲ ἀπιέναι*. ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι* πείσας* σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος*. Ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, ἐὰν σοὶ ἱκανῶς* λέγῃται, καὶ πειρῶ* ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον*, ἢ ἂν μάλιστα* οἴῃ.

Κρ. Ἀλλὰ πειράσομαι.

Χ. Σω. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν* ἐκόντασ* ἀδικητέον* εἶναι ἢ τινὶ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὐ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν* χρόνῳ ὠμολογήθη*, ἢ πάσαι ἡμῖν ἐκείναι αἰ πρόσθεν* ὁμολογίαι* ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις

ἡμέραις ἐκκεχυμέναι* εἰσι καὶ πάλαι*, ὦ Κρίτων, ἄρα* τηλικοῖδε* ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους σπουδῆ* διαλεγόμενοι* ἐλάθομεν* ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέροντες; ἢ παντὸς μᾶλλον* οὕτως ἔχει, ὡσπερ τότε ἐλέγετο ἡμῖν, εἴτε φασίν* οἱ πολλοὶ εἴτε μὴ καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἔτι τῶν δε χαλεπώτερα* πάσχειν εἴτε καὶ πραότερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν* τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει* ὃν παντὶ τρόπῳ; φασίμην* ἢ οὐ;

Κρ. Φασίμην.

Σω. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

Κρ. Οὐ δῆτα*.

Σω. Οὐδὲ ἀδικούμενον* ἄρα ἀνταδικεῖν*, ὡς οἱ πολλοὶ* εἰσὶν, ἐπειδὴ γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν.

Κρ. Οὐ φαίνεται.

Σω. Τί δὲ δῆ; κακουργεῖν* δεῖ, ὦ Κρίτων, ἢ οὐ;

Κρ. Οὐ δεῖ δῆπου*, ὦ Σώκρατες.

Σω. Τί δέ; ἀντικουργεῖν* κακῶς πάσχοντα, ὡς οἱ πολλοὶ φασί, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον;

Κρ. Οὐδαμῶς*.

Σω. Τὸ γὰρ που* κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει.

Κρ. Ἀληθῆ λέγεις.

Σω. Οὐτε ἄρα ἀνταδικεῖν* δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὀτιοῦν* πάσχη ὑπ' αὐτῶν, καὶ ὅρα, ὦ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν*, ὅπως* μὴ παρά* δόξαν ὁμολογῆς*. Οἶδα γάρ, ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ* καὶ δόξει*. Οἷς οὖν οὕτω δέδοκται* καὶ οἷς μὴ, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή*, ἀλλ' ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν ὀρώντας* τὰ ἀλλήλων βουλευόμενα*. Σκόπει* δῆ οὖν καὶ σὺ εὖ μάλα, πότερον κοινωνεῖς* καὶ ξυνδοκεῖ* σοὶ καὶ ἀρχώμεθα* ἐντεῦθεν βουλευόμενοι*, ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν οὔτε

κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι* ἀντιδρῶντα* κακῶς, ἢ ἀφρίστασαι* καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς; ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ, σοὶ δὲ εἴ πῃ ἄλλη δέδοκται*, λέγε καὶ δίδασκε. Εἰ δὲ ἐμμένεις* τοῖς πρόσθεν, τὸ μετὰ τοῦτο ἄχουε.

Κρ. Ἄλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ* μοι, ἀλλὰ λέγε.

Σω. Λέγω δὴ αὐτὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον* δ' ἐρωτῶ, πότερον, ἂν τις ὁμολογήσῃ* τῷ* δίκαια ὄντα ποιητέον* ἢ ἐξαπατητέον*;

Κρ. Ποιητέον. ✕

✕ **ΧΙ. Σω.** Ἐκ* τούτων δὴ ἄθρει*. Ἀπιόντες* ἐνθένδε ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν, πότερον, κακῶς* τινὰς ποιούμεν καὶ* ταῦτα* οὓς ἤμιστα* δεῖ, ἢ οὐ; καὶ ἐμμένομεν*, ὅς ὁμολογήσαμεν δικαίους οὖσιν* ἢ οὐ;

Κρ. Οὐκ ἔχω*, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ*.

Σω. Ἄλλ' ὧδε σκόπει. Εἰ, μέλλουσιν* ἡμῖν ἐνθένδε εἶτε ἀποδιδράσκειν* εἴθ' ὅπως* δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν* τῆς πόλεως ἐπιστάντες* ἔρριντο· «εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐν νῦν ἔχεις ποιεῖν; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ, ᾧ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ* τοὺς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ ἔμπασαν τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε ἔτι* ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι* καὶ μὴ ἀνατετράφθαι*, ἐν ἣ αἱ γενόμεναι δίκαι* μηδὲν ἰσχύουσιν*, ἀλλ' ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίνονται καὶ διαφθεύονται*; τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα; πολλὰ γὰρ ἂν τις ἔχοι*, ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ*, εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὃς τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας* εἶναι. Ἦ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς, ὅτι ἠδίκει γὰρ ἡμᾶς ἢ πόλις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινε; ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν;

Κρ. Ταῦτα νῆ* Δί', ὦ Σώκρατες. ✕

XVII. Σω. Τί οὖν, ἂν εἴπωσιν οἱ νόμοι· ὦ Σώκρατες, ἢ καὶ ταῦτα ὠμολόγητο* ἡμῖν τε καὶ σοὶ ἢ ἐμμενεῖν* ταῖς δίκαις, αἷς ἂν ἡ πόλις δικάζῃ; εἰ οὖν αὐτῶν θαυμάζοιμεν* λεγόντων, ἴσως ἂν εἴποιεν, ὅτι, ὦ Σώκρατες, μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ εἴωθας* χρησθαι* τῷ ἐρωτᾶν* τε καὶ ἀποκρίνεσθαι. Φέρε* γάρ*, τί ἐγκαλῶν* ἡμῖν καὶ τῇ πόλει ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι; οὐ πρῶτον μὲν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς καὶ δι' ἡμῶν ἐλάμβανε τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ καὶ ἐφύτευσέν* σε; φράσον* οὖν, τούτοις ἡμῶν, τοῖς περὶ τοὺς γάμους*, μέμφει* τι ὡς οὐ καλῶς ἔχουσιν; οὐ μέμφομαι, φαίην* ἂν. Ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου* τροφήν* τε καὶ παιδείαν, ἐν ἣ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης; ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτοις τεταγμένοι παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῶ σε ἐν μουσικῇ* καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν; Καλῶς, φαίην ἂν. Εἶεν*. Ἐπειδὴ* δὲ ἐγένου* τε καὶ ἐξετράφης* καὶ ἐπαιδεύθης, ἔχοις ἂν εἰπεῖν πρῶτον μὲν, ὡς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα* καὶ ἔκγονος* καὶ δούλος, αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι; καὶ εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχει, ἄρ' ἐξ ἴσου οἶει εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον* καὶ ἡμῖν καὶ ἄττ'* ἂν ἡμεῖς σὲ ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν καὶ σὺ ταῦτα ἀντιποιεῖν* οἶει δίκαιον εἶναι; ἢ πρὸς μὲν ἄρα* σοὶ τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸν δεσπότην*, εἴ σοι ὦν ἐτύγχανεν, ὥστε, ἅπερ πάσχοις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν*, οὔτε κακῶς ἀκούοντα* ἀντιλέγειν* οὔτε τυπτόμενον* ἀντιτύπτειν* οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά· πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται* σοι, ὥστε, ἔάν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι, δίκαιον ἡγοῦμενοι* εἶναι, καὶ σὺ δὲ* ἡμᾶς καὶ τὴν πατρίδα, καθ' ὅσον δύνασαι, ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι* καὶ φήσεις* ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν, ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελόμενος*; ἢ* οὕτως εἰ σοφός, ὥστε λέληθές* σε, ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων

τιμιώτερόν* ἐστὶν ἢ πατρίς καὶ σεμνότερον* καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοίρα καὶ παρὰ θεοῖς* καὶ παρ' ἀνθρώποις, τοῖς νοῦν* ἔχουσι, καὶ ^{δύνασθαι} σέβασθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπεῖκιν* καὶ θωπεύειν* πατρίδα χαλεπαίνουσαν* ἢ πατέρα καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν, ἃ ἂν κελεύῃ, καὶ πάσχειν, ἔάν τι προστάτῃ παθεῖν, ἡσυχίαν ἄγοντα*, ἔάν τε τύπτεσθαι* ἔάν τε δεῖσθαι* ἔάν τε εἰς πόλεμον ἄγῃ* τρωθησόμενον* ἢ ἀποθανούμενον*, ποιητέον* ταῦτα καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει καὶ οὐχὶ ὑπεικτέον*, οὐδ' ἀναχωρητέον*, οὐδὲ λειπτέον* τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον, ἃ ἂν κελεύῃ ἢ πόλις καὶ ἢ πατρίς, ἢ πείθειν* αὐτήν, ἢ* τὸ δίκαιον πέφυκε*, βιάζεσθαι* δὲ οὐχ ὅσιον* οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολλὴ δὲ τούτων ἔτι ἤττον* τὴν πατρίδα; τί φήσομεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους ἢ οὐ;

Κρ. Ἐμοιογε δοκεῖ.

XIII Σω. Σκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρατες, φαίεν ἂν ἴσως οἱ νόμοι, εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δρᾶν, ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς. Ἡμεῖς γὰρ σε γεννήσαντες*, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, μεταδόντες* ἀπάντων ὧν οἱοί τ' ἤμεν καλῶν, σοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι πολίταις, ὅμως προαγορεύομεν* τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέναι Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, ἐπειδὴν* δοκιμασθῆ* καὶ ἴδη τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους, ὧ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι* λαθόντα τὰ αὐτοῦ ἀπιέναι*, ὅποι ἂν βούληται. Καὶ οὐδεὶς ἡμῶν ἐμποδῶν* ἐστὶν, οὐδ' ἀπαγορεύει*, ἔάν* τέ τις βούληται ὑμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ μὴ ἀρέσκοιμεν ἡμεῖς τε καὶ ἢ πόλις, ἔάν τε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι* ἐλθῶν, ἰέναι ἐκεῖσε, ὅποι ἂν βούληται, ἔχοντα τὰ αὐτοῦ. Ὅς δ' ἂν ὑμῶν παραμείνη ὁρῶν, ὃν τρόπον ἡμεῖς τάς τε δίκας δικάζομεν καὶ τᾶλλα* τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἤδη φαμὲν τοῦτον ὁμολογηκέναι* ἔργῳ ἡμῖν, ἃ ἂν ἡμεῖς

κελεύωμεν, ποιήσῃν ταῦτα καὶ τὸν μὴ πειθόμενον τριχῆ*
φαρῖν ἀδικεῖν, ὅτι τε γεννηγαῖς* οὖσιν ἡμῖν οὐ πείθεται
καὶ ὅτι τροφεῦσι* καὶ ὅτι ὁμολογήσας* ἡμῖν πείθεσθαι
οὔτε πείθεται οὔτε πείθει* ἡμᾶς, εἰ μὴ καλῶς τι ποιού-
μεν, προτιθέντων* ἡμῶν καὶ οὐκ ἀγρίως ἐπιταττόντων*
ποιεῖν, ἃ ἂν κελεύωμεν, ἀλλὰ ἀφιέντων* δυοῖν* θάτερα, ἢ
πείθειν ἡμᾶς ἢ ποιεῖν, τούτων οὐδέτερα ποιεῖ.

XIV. Ταύταις δὴ φαρῖν καὶ σέ, ὦ Σώκρατες, ταῖς αἰ-
τίαις* ἐνέξεσθαι*, εἴπερ ποιήσεις, ἃ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ ἤκι-
στα* Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα*. Εἰ οὖν ἐγὼ εἴ-
ποιμι, διατί δὴ; ἕως ἂν μου δικαίως καθάπτοιεντο* λέγον-
τες, ὅτι ἐν τοῖς μάλιστα* Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὁμολογη-
κῶς τυγχάνω* ταύτην τὴν ὁμολογίαν. Φαῖεν γὰρ ἂν, ὅτι,
ὦ Σώκρατες, μεγάλη ἡμῖν τούτων τεκμήριά* ἐστίν, ὅτι
σοι καὶ ἡμεῖς ἠρέσκομεν καὶ ἡ πόλις, οὐ γὰρ ἂν ποτε τῶν
ἄλλων Ἀθηναίων ἀπάντων διαφερόντως* ἐν αὐτῇ ἐπεδή-
μεις*, εἰ μὴ σοι διαφερόντως* ἤρεσκε, καὶ οὐτ' ἐπὶ θεω-
ρίαν* πώποτε* ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλθες, ὅτι μὴ ἀπαξ εἰς
Ἴσθμόν, οὔτε ἄλλασε οὐδαμῶσε, εἰ μὴ ποι στρατευσόμε-
νος*, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν* ἐποιήσω πώποτε*, ὥσπερ οἱ
ἄλλοι ἄνθρωποι, οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδὲ
ἄλλων νόμων ἔλαβεν* εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοι ἱκανοὶ ἦμεν*
καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ἠροῦ* καὶ ὁμο-
λόγεις* καθ' ἡμᾶς πολιτεύσεσθαι* τά τε ἄλλα καὶ παῖδας
ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, ὡς ἀρεσκούσης* σοι τῆς πόλεως. Ἔτι
τοίνυν* ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ ἐξῆν* σοι φυγῆς* τιμήσασθαι*,
εἰ ἐβούλου, καί, ὅπερ νῦν, ἀκούσης τῆς πόλεως, ἐπιχειρεῖς,
τότε ἐκούσης ποιῆσαι. Σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου* ὡς οὐκ
ἀγανακτῶν, εἰ θέοι τεθνάναι σε, ἀλλ' ἠροῦ, ὡς ἔφησθα*,
πρὸ* τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὐτ' ἐκείνους τοὺς λόγους
αἰσχύνει οὔτε* ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπει*, ἐπιχειρῶν δια-
φθεῖραι, πράττεις τε, ἅπερ ἂν δοῦλος φαυλότατος* πρά-

ξειεν, ἀποδιδράσκειν* ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνθήκας τε καὶ τὰς ὁμολογίας*, καθ' ὅς ἡμῖν ξυνέθου* πολιτεύεσθαι. Πρῶτον μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ* ἀπόκριναι*, εἰ ἀληθὴ λέγομεν, φάσκοντές σε ὁμολογηκέναι* πολιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς ἔργῳ, ἀλλ' οὐ λόγῳ*, ἢ οὐκ ἀληθῆ. Τί φῶμεν* πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν;

Κρ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

Σω. Ἄλλο τι οὖν, ἂν φαῖεν, ἢ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις, οὐχ ὑπ' ἀνάγκης* ὁμολογήσας, οὐδὲ ἀπατηθείς, οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγκασθεὶς βουλευσασθαι*, ἀλλ' ἐν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα*, ἐν οἷς ἐξῆν σοι ἀπιέναι, εἰ μὴ ἤρῃσκομεν ἡμεῖς, μηδὲ δίκαιαι ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολογίαι εἶναι. Σὺ δὲ οὔτε Λακεδαιμόνα* προηροῦ οὔτε Κρήτην*, ὅς δὴ ἐκάστοτε* φῆς εὐνομεῖσθαι*, οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, οὐδὲ τῶν βαρβαρικῶν, ἀλλ' ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπεδήμησας* ἢ οἱ χωλοὶ τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροί· οὕτω σοι διαφερόντως* τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἤρῃσεν ἡ πόλις τε καὶ ἡμεῖς. Τίτι γὰρ ἂν πόλις ἀρῃσκει ἄνευ νόμων; νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμενεῖς* τοῖς ὁμολογημένοις*; ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες, καὶ οὐ καταγέλαστός* γε ἔσει ἐκ τῆς πόλεως ἐξεληθών.

XV. Σκόπει γὰρ δὴ, ταῦτα παραβάς καὶ ἐξαμαρτῶν* τι τούτων, τί ἀγαθὸν ἐργάσει σαυτὸν ἢ τοὺς ἐπιτηδεῖους τοὺς σαυτοῦ. Ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύουσί γέ σου οἱ ἐπιτηδεῖοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆναι τῆς πόλεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδὸν τι δῆλον· αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν, ἐὰν εἰς τῶν ἐγγύτατά* τινα πόλεων ἔλθῃς ἢ Θήβαζε ἢ Μέγαράδε — εὐνομοῦνται* γὰρ ἀμφότεραι — πολέμιος ἦξεις, ὦ Σώκρατες, τῇ τούτων πολιτείᾳ* καί, ὅσοι περ κηδόνται* τῶν αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέψονται* σε διαφθορέα* ἡγούμενοι τῶν νόμων καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν*, ὥστε

δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικάσαι· ὅστις γὰρ νόμων δια-
 φθορεὺς ἐστὶ, σφόδρα που δόξειεν* ἂν νέων γε καὶ ἀνοή-
 των ἀνθρώπων διαφθορεὺς εἶναι. Πότερον οὖν φεύξει* τὰς
 τε εὐνομουμένας πόλεις καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς κοσμιωτάτους;
 καὶ τοῦτο ποιοῦντι ἄρα ἄξιόν σοι ζῆν ἔσται; ἢ πλησιά-
 σεις τούτοις καὶ ἀναισχυντήσεις* διαλεγόμενος—τίνας λό-
 γους, ὦ Σώκρατες, ἢ οὐσπερ ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ
 δικαιοσύνη πλείστου ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμιμα
 καὶ οἱ νόμοι; καὶ οὐκ οἶει ἄσχημον* ὄν φανεῖσθαι τὸ τοῦ
 Σωκράτους πρᾶγμα*; οἶεθαί γε χρὴ. Ἄλλ' ἐκ μὲν τούτων
 τῶν τόπων ἀπαρεῖς*, ἤξεις δὲ εἰς Θετταλίαν παρὰ τοὺς ξέ-
 νους τοὺς Κρίτωνος· ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία* καὶ ἀκο-
 λασία καὶ ἴσως ἂν ἠδέως* σου ἀκούοιεν, ὡς γελοίως ἐκ τοῦ
 δεσμοτηρίου ἀπεδίδρασκες* /σκευὴν τέ τινα περιθέμενος* ἢ
 διφθέραν* λαβὼν ἢ ἄλλα, οἷα δὴ εἰώθασιν* ἐνσκευάζεσθαι*
 οἱ ἀποδιδράσκοντες καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλλάξας·
 ὅτι δὲ γέρον ἀνὴρ, σμικροῦ χρόνου τῷ βίῳ τοῦ λοιποῦ ὄντος,
 ὡς τὸ εἶκός, ἐτόλμησας οὕτως αἰσχυρῶς ἐπιθυμεῖν ζῆν, νό-
 μους τοὺς μεγίστους παραβάς, οὐδεὶς, ὅς ἐρεῖ; ἴσως, ἂν μὴ
 τινα λυπῆς*· εἰ δὲ μὴ, ἀκούσει, ὦ Σώκρατες, πολλὰ καὶ
 ἀνάξια σαυτοῦ. Ὑπερχόμενος* δὴ βιώσει πάντας ἀνθρώπους
 καὶ δουλεύων*· τί ποιῶν; ἢ εὐωχούμενος*, ὥσπερ ἐπὶ δεῖ-
 πνον ἀποδεδημηκώς* εἰς Θετταλίαν, λόγοι δὲ ἐκεῖνοι, οἳ
 περὶ δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, ποῦ ἡμῖν ἔσον-
 ται; ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἕνεκα βούλει ζῆν, ἵνα αὐτοὺς ἀγα-
 γῶν θρέψῃς τε καὶ παιδεύῃς; τί δέ; εἰς Θετταλίαν αὐτοὺς
 ἀγαγῶν θρέψεις τε καὶ παιδεύσεις ξένους* ποιήσας, ἵνα καὶ
 τοῦτο ἀπολαύσωσιν; ἢ τοῦτο μὲν οὐ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι,
 σοῦ ζῶντος, βέλτιον* θρέφονται καὶ παιδεύονται*, μὴ ξυ-
 νόντος* σοῦ αὐτοῖς, οἳ γὰρ ἐπιτήδειοι οἳ σοὶ ἐπιμελήσον-
 ται* αὐτῶν. Πότερον, ἂν εἰς Θετταλίαν ἀποδημήσῃς, ἐπι-
 μελήσονται, ἂν δὲ εἰς Ἄδου ἀποδημήσῃς, οὐχὶ ἐπιμελή-

σονται ; εἶπερ γέ τι ὄφελος αὐτῶν ἐστί, τῶν σοι φασκόντων ἐπιτηδεῖων εἶναι, οἷσθαί γε χρή. 5

XVI. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, πειθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς τροφεῦσι μήτε παιδας περὶ πλείονος* ποιῶν μήτε τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Ἄθου ἐλθὼν ἔχῃς πάντα ταῦτα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε γὰρ ἐνθάδε σοι φαίνεται ταῦτα πράττοντι ἄμεινον εἶναι, οὐδὲ δικαιότερον, οὐδὲ ὀσιώτερον, οὐδὲ ἄλλῃ τῶν σῶν οὐδενί, οὔτε ἐκεῖσε ἀφικομένῃ ἄμεινον ἔσται. Ἄλλὰ νῦν μὲν ἡδικοημένος ἄπει*, ἐὰν ἀπίης, οὐχ ὑφ' ἡμῶν τῶν νόμων, ἀλλ' ὑπ' ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως αἰσχυρῶς ἀνταδικήσας* τε καὶ ἀντικακουργήσας*, τὰς σαυτοῦ ὁμολογίας τε καὶ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβάς καὶ κακὰ ἐργασάμενος* τούτους, οὓς ἤκιστα* ἔδει, σαυτόν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ σοι χαλεπανοῦμεν* ζῶντι καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοί, οἱ ἐν Ἄιδου νόμοι, οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέξονται, εἰδότες, ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχείρησας ἀπολέσαι τὸ σὸν μέρος*. Ἄλλὰ μή σε πείσῃ Κρίτων ποιεῖν, ἃ λέγει, μᾶλλον ἢ ἡμεῖς. 6

XVII. Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε* Κρίτων, εὖ ἴσθι, ὅτι ἐγὼ δοκῶ* ἀκούειν, ὡσπερ οἱ κορυβαντιῶντες* τῶν αὐλῶν, καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἢ ἠχὴ* τούτων τῶν λόγων βομβεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν ἄλλων ἀκούειν· ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα* γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἐὰν λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς. Ὅμως μέντοι, εἴ τι οἶει πλέον* ποιήσῃν, λέγε.

Κρ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν.

Σω. Ἐα* τοίνυν, ὦ Κρίτων, καὶ πράττωμεν ταύτη*, ἐπειδὴ ταύτη ὁ Θεὸς ὑφηγεῖται*. 7

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

ἀγαθός: καλός, ἀνδρεῖος. ἢ κλητ. ὦ ἄγαθὲ=ἀγαπητέ.

ἀγαπῶ τινα: ὑποδέχομαί τινα μετὰ στοργῆς, μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας.

ἀγγελία: εἴδησις. Ἐν κεφ. I τί συναίσθημα κατέχει τὴν ψυχὴν τοῦ λέγοντος περὶ τῆς ἀγγελίας;

ἀγών: ἐν κεφ. V ἡ δίκη, ἡ διαδικασία.

ἀδικέομαι-οὔμαι: ἐν κεφ. X οὐδὲ ἀδικούμενον=οὐδὲ ὅταν ἀδικῆται κανεῖς.

ἀδικέω-ῶ: ἀδικῶ, βλάπτω. Ἐν κεφ. XI τὸ *ἡ δίκαι γὰρ* εἶναι ἡ πρόχειρος ἀπόκρισις πάντων τῶν ἀδικούντων.

ἀθρέω: παρατηρῶ, βλέπω.

αἰρέομαι-οὔμαι: ἐκλέγω, προτιμῶ.

αἰρέω-ῶ: ὁ λόγος αἰρεῖ=περίθεται.

αἰσθάνομαι: ἔχει καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ *δρῶ*. Ἐν κεφ. I αἰσθανόμενος=διότι σὲ βλέπω.

αἰσχίον: (δόξα): χειροτέρα (φήμη). Ἐν κεφ. III τὸ *ἢ δοκεῖν* ἰσοδυναμεῖ πρὸς γενικὴν (τοῦ δοκεῖν) καὶ εἶναι ἐπεξήγ. τοῦ β' ὅρου τῆς συγκρίσεως *ταύτης*=τοῦ νὰ φαίνομαι δηλαδή.

αἰσχρόν: ἄσχημον.

αἰσχύνομαι: ἐντρέπομαι. Διὰ τούτου ἐν κεφ. V θέλει νὰ συγκινήσῃ ὁ Κρίτων τοῦ Σωκράτους τὴν ψυχὴν ὡς φίλου, διότι ὁ ἀληθὴς φίλος δὲν καταδέχεται, οὐδ' ἀφήνει ποτὲ νὰ καταισχυθῶσιν οἱ φίλοι. Εἰς τοῦτο συντείνει καὶ τὸ πολυσύνδετον σχῆμα, τοῦ ὁποίου γίνεται χρῆσις ἐν τῷ κεφ. τούτῳ διὰ τῆς πεντάκις ἐπαναλήψεως τοῦ *καί*.

αἰτία: κατηγορία. Ἐν κεφ. XIV *ταύταις ταῖς αἰτίαις*=εἰς ταύτας τὰς κατηγορίας.

ἀκούω κακῶς: ὑβρίζομαι· λέγω κακῶς=ὑβρίζω.

ἀλίσκομαι: πιάνομαι, κυριεύομαι, περιπίπτω εἰς (συμφορὰς).

ἀλλά: μετὰ Προστ. εἶναι παρακελευσματικός.

ἄλλος, η, ο: ἐπειδὴ ἔχει ἔννοιαν διαφορᾶς, δέχεται β' ὄρον συγκρίσεως (XI).

ἄλλοιότερος: συγκρ. τοῦ **ἄλλοῖος**—διαφορετικώτερος.

ἄλλοσε οὐδαμόσε: εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος.

ἄλλοσέ ποι: εἰς κανὲν ἄλλο μέρος.

ἀλλ' ὦ δαιμόνιε: ἰδὲ καὶ λ. **ἄφρων**. Ἀπὸ τούτου ἄρχεται ἡ εἰσβολὴ τοῦ διαλόγου. Διὰ τοῦ **ἀλλὰ** προτρέπει ὁ Κ. τὸν Σωκράτη εἰς ἐκτέλεσιν τῆς προτάσεώς του (πιθοῦ καὶ σώθητι), διὰ δὲ τῆς προσφωνήσεως (ὦ Σώκρατες) δεικνύει τὴν ἄκραν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν. Τὸ **δαιμόνιε**—εὐλογημένη. Διὰ δὲ τοῦ **ἀλλ' ὦ Σώκρατες** ἐν ΧVI ἄρχεται ὁ ἐπίλογος τῶν Νόμων. Ἐν αὐτῷ οἱ Νόμοι ὑπενθυμίζοντες πάλιν, ὅτι εἶναι τροφεῖς τοῦ Σωκρ. προτρέπουσιν αὐτὸν νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν προτιμῶν τὸ δίκαιον παντὸς ἄλλου πολυτίμου ἐν τῷ κόσμῳ καὶ προσφιλοῦς.

ἄλλως: ἀπλῶς.

ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ: καὶ μάλιστα ἂν εἶναι ῥήτωρ. Ἐν Ἀθήναις, ἂν ποτε προτεινέτο ἡ κατάργησις ἢ μεταρρύθμισις νόμου τινός, ὠρίζοντο ῥήτορες συνήγοροι τοῦ νόμου τούτου, οἵτινες δημοσίᾳ ἀγορεύοντες ὑπερήσπιζον αὐτὸν ἐνώπιον τῶν νομοθετῶν, τοὺς ὁποίους ὁ λαὸς ἐξέλεγεν ἐπὶ τούτῳ κατ' ἔτος.

ἄμελῶ: ἐν κεφ. III ἄμελῆσαι ἐν ᾧ προηγουμένως ἐτέθη τὸ ὡς καὶ περιεμένομεν εἰδικὴν πρότασιν (ὡς ἡμέλησα λ. γ.), αἰφνιδίως ἐτέθη Ἀπαρέμφατον (ἄμελῆσαι), ὡς ἂν ἔλεγεν ἀπλῶς **δόξω ἄμελῆσαι**—θὰ φανῶ, ὅτι ἡμέλησα. Ἰδὲ καὶ Πλάτ. Φαίδ. 108 E καὶ Ξεφ. Κ. Π. I, 6, 8.

ἀμύνομαι: ὑπερασπίζω ἑμαυτόν.

ἂν: δυνητικός σύνδ.—θὰ: οὐκ ἂν ἤθελον—δὲν θὰ ἤθελον κ.λ.

ἀναβιώσκομαι: ἐπαναφέρω εἰς τὴν ζωὴν (φονευθέντα), ἀναστήνω. Ἐν κεφ. IX ἀναβιωσκομένων γ' ἂν—οἵτινες θὰ ἀνέστηνον, θὰ ἐπανέφερον εἰς τὴν ζωὴν (τοὺς φονευθέντας).

ἀναισχυντῶ διαλεγόμενος: διαλέγομαι (ὀμιλῶ) ἀναισχύντως.

ἀναλαμβάνω τι: λαμβάνω τι πάλιν ἐξ ἀρχῆς πρὸς ἐξέτασιν.

ἀναλίσκω: ἐξοδεύω.

ἀνάλωσις: ἐξόδευσις, δαπάνη.

ἀνατρέπομαι: ἀναποδογυρίζω. Εἶναι πράγματι ἀποδεδειγ-

μένον, ὅτι, ὅπου ἀναρχία καὶ ἀκολασία καὶ ὅπου αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων δὲν καθίσταται δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῶσιν, ἐκεῖ οὐδεμία ἐλπίς προόδου ὑπάρχει, τοῦναντίον μάλιστα τὰ τοιαῦτα κράτη καταρρέουσι.

ἀνθρώπεια: ἀνθρώπινα. Ἐν VI ὅσα γε τὰνθρώπεια=ὅσον τοῦλάχιστον δύναται νὰ κρίνη ἄνθρωπος. Διὰ τούτου κολάζεται ἡ βεβαιότης τοῦ ὅτι ὁ Κρίτων εἶναι ἐκτὸς κινδύνου, διότι ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ προΐδῃ καὶ τὸ αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον.

ἀνταδικῶ: ἀδικῶ καὶ ἐγώ, ἀνταποδίδω τὴν ἀδικίαν. Κατὰ Σωκράτη δὲν πρέπει οὔτε νὰ ἀδικῶμεν οὔτε νὰ ἀνταδικῶμεν, ἀλλὰ νὰ εἴμεθα ἀνεξίκακοι, ὡς εἶπεν ὁ Χριστός.

ἀνταπόλλυμι: καταστρέφω ἐκδικούμενος.

ἀντιδράω· ἀνταποδίδω. Ἐν X ἀντιδρώντα κακῶς=κακοποιῶν καὶ αὐτός.

ἀντικακουργέω· ἀνταποδίδω τὸ κακούργημα.

ἀντιλέγω κακῶς: ἀνθυβρίζω, ἀνταποδίδω τὴν ὕβριν, ὑβρίζω καὶ ἐγώ.

ἀντιποιῶ: κάμνω καὶ ἐγώ, ἀνταποδίδω.

ἀντιτύπτω: κτυπῶ καὶ ἐγώ, ἀνταποδίδω τὸ κτύπημα.

ἀξία: Ἐν VI πολλοῦ ἀξία (εἶη ἄν)=πολλοῦ λόγου ἀξία θὰ ἦτο.

ἀπαίρω: ἀναχωρῶ, φεύγω.

ἀποβάλλω: χάνω.

ἀποδημία: ταξείδιον.

ἀποδιδράσκω: δραπετεύω, φεύγω κρυφίως.

ἀποκάμνω: διστάζω, δειλιῶ.

ἀποκτίννυμι: ἄλλος τύπος τοῦ ἀποκτείνω.

ἄρα: ὡς φαίνεται. ἄρα=ἄρα γε.

ἀργύριον: χρήματα· **ἀργύρια**: ἀργυρᾶ σκευὴ ἢ κοσμήματα. Οὕτω καὶ τὸ χρυσίον καὶ χρυσία.

ἄρτι: πρὸ ὀλίγου.

ἀσπάζομαί τι: παραδέχομαι.

ἄτοπον: παράδοξον, ἀλλόκοτον.

ἀτιμάζω: περιφρονῶ.

ἄττα: ὅσα.

αὐ: ἀφ' ἐτέρου, ἐξ ἄλλου.

αὔριον : ἰδὲ εἰς αὔριον.

αὐτός : Ἐν XV αὐτός δὲ = σὺ δὲ ὁ ἴδιος. Ἐν XII αὐτός τε = καὶ σὺ ὁ ἴδιος.

ἀφήμι : ἀφήνω. Ἐν IX μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων = χωρὶς νὰ με ἀφήνουν οἱ Ἀθηναῖοι.

ἀφίσταμαι τινος : ἀπομακρύνομαι, ἴσταμαι μακράν, διαφωνῶ.

ἄφρων : (ἄ στερ. καὶ φρήν) = ἀνόητος. Ἐν III ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων βλέπομεν, ὅτι ὁ Κρίτων πρῶτον μὲν προτείνει εἰς τὸν Σωκρ. νὰ φύγη, ἔπειτα δὲ προσπαθεῖ νὰ πείσῃ αὐτὸν εἰς τοῦτο φέρων ὡς ἐπιχείρημα τὴν κακὴν φήμην, ἣτις θὰ διαχυθῇ περὶ αὐτοῦ ὡς φιλαργύρου μᾶλλον ἢ φίλου. Ἐκ τούτων ἄρα δήλον, ὅτι ἐντεῦθεν ἄρχεται τὸ θέμα τοῦ διαλόγου διὰ τῆς δηλώσεως τοῦ σκοποῦ. Τὸ τοιοῦτον λέγεται τεχνικῶς **εἰσβολή** τοῦ διαλόγου. Καὶ ἡ μὲν **δήλωσις τοῦ σκοποῦ** εἶναι ἡ πρότασις Κρίτωνος, αἱ δὲ καταβαλλόμεναι διὰ συλλογισμῶν προσπάθειαι πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ εἶναι τὰ **ἐπιχειρήματα**. Ἐνταῦθα λοιπὸν εἶναι ἡ πρότασις τοῦ Κρίτωνος καὶ τὸ α' ἐπιχείρημα. Μετὰ ταῦτα ἔρχεται ἡ ἀπόκρισις τοῦ Σωκράτους.

βέλτιστος : καλύτερος. Ἡ κλητ. βέλτιστε = φίλτατε.

βιάζομαι : μεταχειρίζομαι βίαν.

βιωτόν : Ἐν VII βιωτόν ἡμῖν ἐστίν ; = δυνάμεθα νὰ ζήσωμεν ;

βομβέω-ῶ : βουίζω.

βούλευμα : σκέψις, συλλογισμός.

βουλευομαι : σκέπτομαι. Ἐν V βεβουλευθῆναι = νὰ ἔχωμεν σκεφθῆναι, νὰ ἔχωμεν λάβει ἀπόφασιν.

βουλή : ἀπόφασις, σκέψις· βουλή κοινή : ὁμογνωμία.

γάμος : Ἐν Ἀθήναις, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν σήμερον, ἡ νομοθεσία ὥριζε καὶ τὰ τῶν γάμων, πότε δηλ. εἶναι οὗτοι ἔγκυροι ἢ ἄκυροι καὶ ποῖα τὰ ἐξ αὐτῶν ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τὰ γεννώμενα τέκνα, τίνα τούτων εἶναι γνήσια καὶ τίνα νόθα καὶ ποῖα τὰ δικαιώματα αὐτῶν.

γὰρ : εἶναι καὶ βεβαιωτικόν. Ἐν IV εἰ γὰρ = ἂν πράγματι.

γέ : τοῦλάχιστον.

γεννάω-ῶ : Ἐν XIII γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες = ἂν καὶ σε ἐγεννήσαμεν, ἀνεθρέψαμεν, ἐπαιδεύσαμεν. Σχῆμα ἀσύνδετον. Οἱ νόμοι ὡς γονεῖς μεταχειρίζονται καὶ τὸ οἰκεῖον ῥῆμα.

γεννητής : γονεύς.

γίγνομαι : Ἐν XII σημαίνει τὸ γεννῶμαι ἔπειδὴ ἐγένου= ἀφ' οὗ ἐγεννήθης.

γυμνάζομαι : Ἐν VII ἢ Μετοχ. γυμναζόμενος=ἄνθρωπος, ὅστις γυμνάζεται κ. λ. Συνεχίζεται ἐνταῦθα ἡ περὶ δοξῶν συζήτησις, εἶναι δὲ τὸ συγκεκριμένον παράδειγμα καὶ μερικόν, ἀφ' οὗ ὁρμώμενος ὁ Σωκρ. ἀποδεικνύει τὸ γενικόν, ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν.

γυμναστική : ἰδὲ παιδεία καὶ τροφή.

δαιμόνιος : θεῖος, εὐλογημένος.

δέ : Ἐν XII καὶ σὺ δὲ=καὶ σὺ τότε.

δέδοκται : πρκ. τοῦ δοκεῖ. Ἐν X εἶ πη ἄλλη δέδοκται ἀντὶ εἰ δέδοκται ἄλλη πη = ἂν ἔχῃς σχηματίζει καμμίαν ἄλλην γνώμην.

δεῖ : εἶναι ἀνάγκη ἔαν δέη=ἂν εἶναι ἀνάγκη. οὐδὲν ἂν δέοι =καμμία ἀνάγκη δὲν ἤθελεν εἶναι.

δέομαι-δοῦμαι : δένομαι, φυλακίζομαι.

δεσμοί : τὰ διάφορα εἶδη δεσμῶν **δεσμά** : αἱ ἀλύσεις χειρῶν καὶ ποδῶν, χειροπέδα.

δεσμοκτήριον : τὸ ἐν Ἀθήναις οὐδεμίαν εἶχε σχέσιν πρὸς τὰς σήμερον ἐν Ἀθήναις ὀπισθεν τῆς Ἀκροπόλεως λεγομένης κοινῶς φυλακᾶς τοῦ Σωκράτους. Αὐταὶ εἶναι ὑδραγωγεῖον.

δεσπότης : κύριος. Οὕτως ἐλέγετο ὁ κύριος ὑπὸ τῶν δούλων, ἡ δὲ κυρία ἐλέγετο **δέσποινα**.

δεῦρο : ἐδῶ.

δή : λοιπόν.

διαβάλλομαι : κατηγοροῦμαι ψευδῶς.

διάγω : περνῶ τὴν ὥραν, περνῶ, ζῶ.

διαλέγομαι : ὁμιλῶ.

διανοοῦμαι : σκέπτομαι.

διαφερόντως : περισσότερον, ὑπερβολικῶς.

διαφθείρω : καταστρέφω.

διαφθορεύς : καταστροφεύς.

δίκαιον : Ἐν V οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα =καὶ δίκαιον πρᾶγμά μοι φαίνεσαι ὅτι δὲν ἐπιχειρεῖς.

δίκαιός εἰμι : προσωπικῶς=δίκαιόν ἐστι.

διόλλυμι : καταστρέφω τελείως.

διφθέρα : δέρμα ζώου, προβειά. Ἐξ αὐτοῦ τὸ τουρκ. ντε-φτέρ, ἔξ οὗ τὸ παρ' ἡμῶν **δεφτέρι**.

δοκιμάζω : ἐξετάζω. Ἡ δοκιμασία αὕτη ἦτο ἡ ἐξῆς : αἱ ἀρχαὶ ἐξήταζον τὴν ἡλικίαν τοῦ δοκιμαζομένου, ἂν ἦτο οὗτος 18 ἐτῶν· ἔπειτα δὲ ἂν ἦτο ἐλεύθερος καὶ γνήσιος Ἀθηναῖος, ἂν ἦτο δηλ. ἐκ γονέων ἀστῶν (Ἀθηναίων) ἀμφοτέρων, μεθ' ὃ ἐνεγράφετο οὗτος εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον, δηλ. εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐφήβων τοῦ δήμου (δημοτῶν) καὶ ἐγένετο κύριος τῆς περιουσίας του (ἄρχων τῆς λήξεως). Μετὰ ταῦτα ἐδοκίμαζε τοὺς ἐγγραφέντας ἡ βουλὴ καὶ ἂν εὑρισκεν αὐτοὺς νεωτέρους τῶν 18 ἐτῶν, ἐξημίου τοὺς δημότας τοὺς ἐγγράψαντας.

δοκεῖ καὶ δόξει : φαίνονται καὶ θὰ φαίνωνται καλὰ **δέδοκται οὕτω**—ἔχει σχηματισθῆ τοιαύτη γνώμη.

δοκῶ : ὡς ἐμοὶ δοκῶ—ὡς νομίζω, ἀντὶ ὡς **ἐμοὶ δοκεῖ**.

δόξα : γνώμη, φήμη. Ἐν VI **περὶ τῶν δοξῶν** : ἀπὸ τούτου τοῦ λόγου ἄρχεται ἡ συζήτησις, ὅτι δὲν πρέπει νὰ δίδωμεν προσοχὴν εἰς πάσας τὰς γνώμας ἢ πάντων.

δοξάζω δόξαν : ἔχω τὴν γνώμην.

δράω - δρῶ : πράττω. δρῶ τινα ἀγαθὸν—κάμνω εἰς τινα καλόν· τί δρῶμεν—τί νὰ κάμνωμεν.

δυσχερὲς : Ἐν IV σημαίνει ἐμπόδιον.

ἔάω-ῶ : ἀφήνω.

ἐγκαλέω-ῶ : ἔχω παραπόνον, παραπονοῦμαι.

ἐγώγε : ἐγὼ τοῦλάχιστον.

ἐγῶμαι : ἐγὼ νομίζω (ἐγὼ-οἶμαι).

ἐδεστέον : πρέπει νὰ τρώγῃ.

εἰ : μετὰ τὰ ψυχ. πάθους σημαντικὰ ῥήματα σχηματίζει πлаг. ἐρώτησιν καὶ σημαίνει **ὅτι, διότι**.

εἰ δὲ μή : βραχυλογία, ὡς καὶ παρ' ἡμῶν, δηλοῦσα τὸ ἐναντίον τοῦ ἐν τῇ προτέρᾳ ὑποθέσει.

εἶεν : ἔχει καλῶς.

εἰκόσ : φυσικόγ.

εἰ μή ποι : ἐκτὸς ἐὰν κάπου (ὑπῆγες).

εἰσηγέομαι -οῦμαι : συμβουλεύω.

εἶτα : ἐκπλήξεως καὶ ἀνυπομονησίας δηλωτικὸν (ἐν I). Ὁ Κρίτων σιγῇ παρακαθήμενος εἶχε βεβαίως τὸν λόγον του· ἀλλὰ καὶ ὁ Σωκρ. δικαιολογεῖται ἐκκληττόμενος καὶ θέλων νὰ μάθῃ

αὐτόν. Ὁ λόγος οὗτος, ὡς λέγεται εὐθύς κατωτέρω, εἶναι, ὅτι ὁ Κρ. δὲν ἐπεθύμει νὰ χαλάσῃ τὴν ἡσυχίαν τοῦ Σωκρ. ἀφ' οὗ μάλιστα δὲν ἔμελλε ν' ἀναγγεῖλῃ εἰς αὐτὸν καὶ εὐχάριστον εἶδησιν.

εἶτε-εἶτε : ἀδιαφορίας δηλωτικόν.

εἴωθα : συνηθίζω· *εἴωθε γίνεσθαι* : συνηθίζουν νὰ γίνωνται, συνηθως γίνονται.

ἐκ : ἐν IX ἐκ τῶν ὁμολογουμένων=μεθ' ὅσα παραδεχόμεθα, ὕστερον ἀπὸ ὅσα παραδεχόμεθα.

ἐκάστοτε : κάθε φοράν.

ἐκβάλλω : βάλλω ἔξω, ἀπορρίπτω.

ἐκγονος : υἱός.

ἐκκλέπτω : ἐξάγω κρυφίως, ἐν VI ὡς ἐκκλέψασι : αἰτιολογ. Μετοχ.=διότι κρυφίως σὲ ἐξηγάγομεν.

ἐκτός : ἔξω· *ἐκτός εἶ*=εἶσαι ἔξω, ἀπηλλαγμένος.

ἐκτρέφω : ἀνατρέφω.

ἐκχέομαι : χύνομαι ἔξω· ἐπὶ μνήμης=λησμονοῦμαι· ἐκκεχυμένοι εἰσὶ=ἔχουσι λησμονηθῆ ὑφ' ἡμῶν.

ἔλοιτο ἄν : ἄορ. τοῦ αἰρέομαι-οὔμαι=ἤθελε προτιμήσει.

ἐμμένω : μένω σταθερός, πιστός.

ἐμποδών : ἐμπόδιον.

ἐμπροσθεν : ἐπὶ χρόνου=πρότερον.

ἐν : μετὰ δοτ. ἐπὶ χρόνου=τὸ χρον. διάστημα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι. Ἐν X ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις=ἐντός, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὀλίγων τούτων ἡμερῶν.

ἐναργής : ὀλοφάνερος.

ἐνέγκαιμι ἄν : ἄορ. τοῦ φέρω=ἤθελον ὑποφέρει (I). Ἡδύνατο νὰ τεθῆ ὁ μέλλων *οἶσω*, ἀλλ' ὁ Κρίτων ἐλπίζει, ὅτι δὲν θὰ συμβῆ τὸ κακόν, διὰ τοῦτο λέγει τὴν Εὐκτικὴν μετὰ τοῦ *ἄν*, νοουμένης τῆς ὑποθέσεως *εἰ γένοιτο*.

ἐνεκα λόγου : διὰ νὰ γίνεται λόγος.

ἐνέχομαι : μέλλ. ἐνέχομαι=θὰ ἐνοχοποιηθῶ. Ἐν XIV εἶναι ἡ ἀπόδειξις τῆς ἐνοχῆς τοῦ Σωκρ. εἰς τὸ κατὰ τῆς πατρίδος ἀδίκημα.

ἐν παντὶ τῷ βίῳ : κατὰ τὴν διάρκειαν ὅλου τοῦ βίου.

ἐνσκευάζομαι : μεταμορφοῦμαι, φορῶ.

ἐν τοῖς : ἐν I παραλείπεται τὸ *βαρυντάτοις*=μεταξὺ τῶν βαρυντάτων.

ἐντρέπομαι: φροντίζω.

ἐνύπνιον: Ἡ ἐκλογή αὐτοῦ παρὰ πολὺ ἐπιτυχής, διότι καὶ νῦν ἢ ὄψις ἐνυπνίου παριστῶντος ἀναχωροῦντα ἢ μέλλοντα ν' ἀναχωρήσῃ τὸν ἄρρωστον νομίζεται κακὸν προμήνυμα ἐπιτυχεστάτη καὶ ἡ χρῆσις τοῦ Ὀμηρ. στίχου, δι' οὗ καθίσταται τὸ ἐνύπνιον ἐναργέστατον. Ταῦτα ἀποτελοῦσι τὸ β' μέρος τοῦ **προοιμίου** τοῦ διαλόγου, ὅπερ εἶναι ἡ **ἀταραξία καὶ τὸ ὄνειρον τοῦ Σωκράτους**. Οὕτως ἐν τῷ προοιμίῳ μετὰ τὸν κατατοπισμὸν ἡμῶν τὰ λοιπὰ χρησιμεύουσιν εἰς ζωηρὸν εὐθύς χαρακτηρισμὸν τῶν διαλεγομένων προσώπων. Καὶ πῶς μὲν ἐκάτερον χαρακτηρίζεται, εὐκολον εἶναι νὰ νοηθῇ, ἢ δ' ἀντίθεσις τῶν χαρακτήρων συντείνει τὰ μέγιστα εἰς τὴν ζωηρότητα τῆς εἰκόνας καὶ δεικνύει ἐκ πρώτης ὄψεως τοῦ καλλιτέχνου τὴν δύναμιν.

ἐξάγω τινά: ὀδηγῶ ἔξω (τῶν ὀρίων).

ἐξαμαρτάνω: Ἐν XV ἐξαμαρτῶν τι τούτων=ἂν κάμης κανὲν σφάλμα ἐκ τούτων.

ἐξεργάζομαι: κάμνω, ἐκτελῶ.

ἔξεστι: Μέλλ. ἔξεσται σοι=θὰ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου.

ἔξ ἴσου: Ἐν XII ἔξ ἴσου εἶναί σοι τὸ δίκαιον=ὅτι ἔχεις ἴσα δικαιώματα.

ἔξόν: Μετοχ. τοῦ ἔξεστι. Τίθεται ἀπολύτως εἰς τὸν λόγον, ὡς αἰτιατικὴ ἀπόλυτος. ἔξόν σοι=ἐν ᾧ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου.

ἐξουσία: δικαίωμα. Ἐν XIII τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέαι=ἐπειδὴ ἔχομεν δώσει τὸ δικαίωμα. Κατὰ τοῦτο διέφερον οἱ Ἀθηναῖοι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ μάλιστα τῶν Σπαρτιατῶν παρ' οἷς οἱ νόμοι ἦσαν δεσποτικοὶ καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου περιοριστικοί.

ἔοικα: φαίνομαι.

ἐπαίω: ἐννοῶ. ὁ ἐπαίων=ὁ εἰδήμων τινός.

ἐπεγείρω: σηκώνω τινὰ ἐκ τοῦ ὕπνου.

ἐπειδὴ γε: ἀφ' οὗ βέβαια.

ἐπί: μετ' αἰτ. πράγματος δηλοῖ σκοπὸν, λ.χ. ἐπὶ θεωρίαν=διὰ νὰ θεωρήσῃς.

ἐπιδημῶ: μένω εἰς τινὰ τόπον.

ἐπιεικής, ἐπιεικέστατος: ὁ ὅπως πρέπει, ὁ παρὰ πολὺ ὅπως πρέπει, ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος.

ἐπιεικῶς: ἄρκετά.

ἐπιλύομαι : ἐμποδίζω.

ἐπιμέλομαι : ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω.

ἐπινοέω-ῶ : ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου.

ἐπιπέμπω : πέμπω κατά τινος.

ἐπισκέψασθαι : ἄορ. τοῦ ἐπισκοποῦμαι=ἔξετάζω.

ἐπιστάτης : ἐπιστήμων.

ἐπιτάττω : προστάσσω.

ἐπιτήδειος : φίλος.

ἐργάζομαι : κάμνω· ἐργάζομαι ἀγαθὸν=κάμνω καλὸν εἰς τινὰ· ἐργάζομαι κακὰ τινὰ=κακοποιῶ, βλάπτω τινά. Ἐν XV τὸ *τί ἀγαθὸν ἐργάσει*, δηλοῖ τὰ ποτελέσματα τῆς μελετωμένης δραπετεύσεως.

ἐρίβωλος : (ἐρι- ἐπιτατ. καὶ βῶλος)=εὐφορος.

ἐρχομαι : σημαίνει καὶ τὸ *ὑπάγω*. Ἐν XV ἐὰν ἔλθῃς=ἐὰν ὑπάγῃς.

ἐς αὔριον : μέχρι τῆς αὔριον.

ἐστερεῖσθαι : Ἴδὲ στεροῦμαι.

ἔστι ταῦτα : ἀληθῆ εἶναι ταῦτα.

ἐταῖρος : φίλος, σύντροφος.

ἔτι : ἐν I *οὐ πρὶν ἔτι ἔστιν*=δὲν εἶναι πλέον πρῶτ. Ἐν III *ἔτι καὶ νῦν* τὸ μὲν *νῦν* θέλει νὰ δείξῃ τὴν τελευταίαν στιγμὴν, τὸ δὲ *καὶ* ἐλαττωτικὸν ὃν σημαίνει ὅτι, ἂν δὲν ἐπείσθη ἄλλοτε προηγουμένως ὁ Σωκρ. παρακαλούμενος, τώρα τοῦλάχιστον τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἀνάγκη νὰ πεισθῇ. Κατωτέρω τὸ *ὡς ἐμοί...* *ἔτι δὲ δόξω* ἀνακόλουθον ὃν δεικνύει τὸ κατέχον τὴν ψυχὴν τοῦ Κρ. συναίσθημα. Καὶ τὸ *οὐδένα* δὲ κατὰ πρόληψιν τιθέμενον λαμβάνει τόνον καὶ δύναμιν.

ἔτι δέ : ἐν V διὰ τούτου εἰς τὸ ἀνωτέρω ἐπιχείρημα προστίθεται καὶ τρίτον, τὸ τοῦ δικαίου, δι' ὃ καὶ προτάσσεται ἡ λέξις *δίκαιον* χάριν ἐμφάσεως.

εὐδαιμονίζω : καλοτυγχίζω, μακαρίζω. Ἡ μετ' αὐτοῦ γενικὴ δηλοῖ τὴν αἰτίαν, λ.χ. τοῦ τρόπου=διὰ τὸν τρόπον σου.

εὐειδής : εὐμορφος.

εὐεργετῶ : ἐν I σημαίνει τὸ φιλοδωρῶ· εὐηργέτηταί τι=ἔχει φιλοδωρηθῆ κατά τι.

εὖ μάλα : πολὺ καλά.

ἐυνομέομαι-οὔμαι : Αἱ Θῆβαι ἐπὶ Σωκράτους ἐκυβερνῶντο

ὀλιγαρχικῶς μὲν, ἀλλ' ἰσονόμως, διὸ καὶ ἤκμασαν ἀναδείξασαι μετ' ὀλίγον τὸν Ἐπαμεινώνδαν καὶ Πελοπίδαν. Τὰ δὲ Μέγαρα διωκοῦντο καὶ αὐτὰ ὀλιγαρχικῶς, ἀλλ' ἠὺνομοῦντο, διὸ καὶ ἔμακαρίζοντο ὑπὸ τοῦ Σωκράτους. Τὸ εὐνομοῦμαι=ἔχω καλοὺς νόμους, καλὴν διοίκησιν.

εὐρίσκω : μέλλ. εὐρήσω. Οὐδένα μήποτε εὐρήσω=δὲν θὰ εὔρω ποτὲ κανένα (ἄλλον).

εὐτελής : πρόστυχος. Ὡς εὐτελεῖς=πόσον πρόστυχοι εἶναι.

εὐωχέομαι-οὔμαι : ἐν XV βιώσει εὐωχούμενος=θὰ ζήτησης διασκεδάζων.

ἐφίημι : ἐπιτρέπω. Ἐν XIII ἀλλ' ἐφιέντων=ἀλλ' ἐν φ' ἐπιτρέπομεν.

ἐφίσταμαι : ἵσταμαι πλησίον. Ἐν XI ἐπιστάντες=ἀφ' οὗ σταθῶσι πλησίον ἡμῶν.

ἔχω : σημαίνει καὶ δύναμαι· οὐκ ἔχω ἀποκρίνασθαι=δὲν δύναμαι ν' ἀποκριθῶ· ἀμεταβάτως σημαίνει εὐρίσκομαι εἰς κατὰστασιν.

ζῆν : τὸ ζῆν=ἡ ζωή· τὸ εὖ ζῆν=ἡ καλὴ ζωή, ἡ καθὼς πρέπει.

ῆ : ἄρα γε. Διὰ τούτου εἰσάγεται ἡ ἐρωτήσις.

ῆ : ὅπως. Ἐν VII ῆ ἂν δοκῆ=ὅπως φαίνεται καλόν.

ἡγέομαι-οὔμαι : νομίζω· **ἡγήσονται**=θὰ νομίσωσιν.

ἡδέως : γλυκά, εὐχάριστα.

ἡκιστα : ἐλάχιστα, καθόλου δέν. Ἐν XVI ἡκιστα ἔδει=καθόλου δέν ἔπρεπε.

ἦκω : ἔχω ἔλθει.

ἦμαρ-ατος : ἰων. ἡ ἡμέρα· ἡματί κεν τριτάτῳ : ἐκ τῆς Ἰλ. I, 363. Ὁ Πλάτων μετέβαλε μόνον τὸ πρόσωπον τοῦ ἡμέματος=τὴν τρίτην ἡμέραν.

ἡμέρα : τῆς ἐπιούσης ἡμέρας=τὴν ἐρχομένην ἡμέραν (γεν. τοῦ χρόνου).

ἡσυχίαν ἄγω : ἡσυχάζω.

ἡχή : ἡχώ, ἦχος.

θαυμάζω : ἀπορῶ. Ἐν XII εἰ θαυμάζοιμεν αὐτῶν λεγόντων=ἂν ἠθέλομεν ἀπορεῖ, διότι αὐτοὶ λέγουσι (ταῦτα). Τὸ θαυμάζω συντ. μετὰ γεν. καὶ αἰτ. Καὶ μετ' αἰτ. μὲν σημαίνει πράγματι θαυμάζω τι ὡς καλὸν καὶ ἀποδέχομαι αὐτό, μετὰ

γεν. δὲ σημαίνει παραξενεύομαι καὶ ἀπορῶ διὰ τι μὴ ὀρθόν.
θαναμάσιος ἄνθρωπος: καλὸς ἄνθρωπος.

Θετταλία: Οἱ παλαιοὶ καὶ μάλιστα οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἐν γένει κακὴν ἰδέαν περὶ Θεσσαλῶν. Τοῦτο προήλθεν ἐκ τῆς διαφθορᾶς τῶν εὐγενῶν καὶ ἰσχυρῶν τῆς χώρας ταύτης.

Θήβαζε: εἰς Θήβας. Ἰδὲ εὐνομέομαι-οῦμαι.

θωπεύω: κολακεύω, χαϊδεύω.

ιατρός: τὰ γυμναστήρια τὸ πάλαι (γυμνάσια καλούμενα) εἶχον ἴδιον ἱατρόν, ὅστις ἐκανόνιζε καὶ τὴν δίαιταν τῶν γυμναζομένων· ὁ δὲ διδάσκαλος τῆς γυμναστικῆς ἐλέγετο **παιδοτριβῆς** μὲν ὁ τῶν παίδων, **γυμναστῆς** δὲ ὁ τῶν ἀθλητῶν.

ιδιώτης: ἀπλοῦς πολίτης ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἄρχοντα.

ικανῶς: ὀρθῶς. Ἐν VI διὰ τούτου ἀρχεται ἡ σωκρατικὴ λεγομένη μέθοδος, καθ' ἣν δι' ἐπιτηδείων ἐρωτήσεων καὶ σχετικῶν ἀποκρίσεων τοῦ ἀντιπάλου καταλήγομεν εἰς εὐνοϊκὰ πρὸς τὴν γνώμην ἡμῶν συμπεράσματα. Κύριον τῆς μεθόδου ταύτης στοιχεῖον εἶναι ἡ ἀπὸ παραδειγμάτων καὶ συγκεκριμένων πραγμάτων μετάβασις εἰς ἀφηρημένα καὶ γενικά, διὰ συλλογισμοῦ, ὅστις διὰ τοῦτο λέγεται **ἐπαγωγικὸς** ἢ **ἐπαγωγή**, ὅθεν καὶ ἡ μέθοδος **ἐπαγωγικὴ** καλεῖται. Περὶ τὴν μέθοδον ταύτην εἶχε μεγάλην δεινότητα ὁ Σωκράτης καὶ δι' αὐτῆς ἀπεδείκνυεν ἀμαθεῖς τοὺς τότε νομιζομένους σοφοῦς.

Ἰσθμός: ὁ τῆς Πελοποννήσου, ὅπου ἐτελοῦντο τὰ Ἰσθμια. Πότε ὁ Σωκρ. μετέβη εἰς Ἰσθμόν, ἄγνωστον.

καθάπτομαι τινος: προσβάλλω τινά, ἐπιτίθεμαι.

καθεύδω: κοιμῶμαι.

καθομολογέω-ῶ: παραδέχομαι.

καὶ γὰρ: ὅταν εἶναι ταῦτα μαζί, ἐρμηνεύεται πρῶτον τὸ **γὰρ** τὸ δὲ **καὶ** ἀποδίδεται εἰς τὴν μετὰ τὸ γὰρ λέξιν ἢ καὶ ἔτι περαιτέρω· καὶ γὰρ ἂν ἄτοπον εἶη=διότι καὶ ἄτοπον (παράδοξον) θὰ ἦτο.

καὶ δὴ: καὶ μάλιστα.

καὶ καί: ἢ ἐπανάληψις τοῦ καὶ δίδει ἔμφασιν εἰς τὸν λόγον.

καιρός: κατάλληλος ὥρα ἐν καιρῷ τινι=εἰς κατάλληλον ὅπως δήποτε ὥραν. Ἐν II ἐν καιρῷ τινι οὐκ ἐγείραι με=εἰς κατάλληλον ὅπως δήποτε ὥραν δὲν μ' ἐξύπνησες, δηλ. καλὰ ἔκαμες καὶ δὲν μ' ἐξύπνησες.

καὶ σμικρόν: Ἐν V ὁ Πλάτων μετεχειρίσθη τὸν καὶ ὡς ἐπιδοτικὸν ἐπὶ τὸ ἔλαττον, ἰσοδυναμοῦντα πρὸς τὸ ἀκόμη καὶ ἢ καὶ τὸ μόνον.

καὶ ταῦτα: καὶ μάλιστα.

καίτοι: καὶ ἀληθῶς, καὶ ὅμως.

κακία: δειλία. Ἐν V **κακία τινί**—ἐνεκα δειλίας τινός.

κακῶς ποιῶ: κακοποιῶ, βλάπτω. Τὸ ἀντίθετον τοῦ εὖ ποιῶ.

καλλωπίζομαι: καμαρώνω (μεταφορικῶς). Ὁ Σωκρ. πράγματι ἀπελογήθη ὑπερηφάνως. Ἴδὲ Ἄπολ. XVI καὶ XVII.

καλός: ὠραῖος.

καλῶ τινα: φωνάζω τινὰ μὲ τὸ ὄνομά του.

κατάγελως: γελοῖον τέλος.

κατάδηλος: ὀλοφάνερος.

κέν: ἴκοιό κεν—θὰ ἡδύνασο νὰ φθάσης, θὰ φθάσης ἴσον πρὸς τὸ δυνητ. ἄν.

κῆδομαι: φροντίζω περὶ τινος, λυποῦμαι τινα.

κινδυνεύω κίνδυνον: διατρέχω κίνδυνον. Σημαίνει πρὸς τούτοις τὸ κινδυνεύω πλησιάζω, φαίνομαι ἢ ἄπροσ. φαίνεται.

κοινόν: τὸ κοινὸν τῆς πόλεως—αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως.

κοινωνέω-ῶ: μετέχω τινός, παραδέχομαι τι, συμφωνῶ.

κορυβαντιῶ: ὀργιάζω, ὡς οἱ Κορύβαντες. Ἦσαν δ' οὗτοι ἱερεῖς τῆς θεᾶς Κυβέλης, τῆς μητρὸς τῶν θεῶν, τῆς Γῆς. Πατὴρ τῆς λατρείας ταύτης ἦτο ἡ μ. Ἀσία καὶ μάλιστα ἡ Φρυγία, ἐκεῖθεν δὲ διεδόθη ἡ λατρεία τῆς γῆς (καλουμένης Γαίας καὶ Ῥέας) εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Οἱ Κορύβαντες ἐλάτρευον τὴν θεὰν ὀργιαστικῶς, ὀρχοῦμενοι μανιωδῶς ὑπὸ τὸν ἦχον αὐλῶν καὶ χαλκῶν μουσικῶν ὀργάνων, βάλλοντες ἀγρίας φωνὰς καὶ πολλαχῶς παραφερόμενοι, ὡς οἱ Δερβίσαι παρὰ τοῖς Τούρκοις.

Τὸ κεφάλαιον τοῦτο (XVII) ἀποτελεῖ τὴν ἔξοδον τοῦ διαλόγου. Συγκεφαλαιῶν ἐν αὐτῇ ὁ Σωκρ. τὰ ὑπὸ τῶν νόμων ὀηθέντα δηλοῖ τὴν ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν αὐτοῦ νὰ μείνη πιστὸς εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος. Μεταχειρίζεται δὲ πλὴν τοῦ συγκεφαλαιωτικοῦ **ταῦτα** καὶ τῆς πλήρους ἀγάπης καὶ ἀπαθείας προσφωνήσεως (ποία εἶναι αὕτη;) μεταχειρίζεται καὶ τὴν λαμπρὰν εἰκόνα τῶν κορυβαντιῶντων, θέλων νὰ καταδείξῃ ὑπὸ πόσου ἐνθουσιασμοῦ πρὸς τήρησιν τῶν νόμων τῆς πατρίδος κατέχεται. Ἐπειδὴ ὅμως, ἂν κατέπαυεν ὁ λόγος ἐνταῦθα, θὰ ἐφαί-

νετο ὁ τρόπος τοῦ Σωκρ. πρὸς τὸν Κρ. ὀλίγον ἀπότομος, ὁ Πλάτων παριστᾷ τὸν Σωκράτη ἐπιτρέποντα ἀκόμη εἰς τὸν Κρίτωνά να εἴπη, ἂν εἶχε καμμίαν ἀντίρρῃσιν· «εἴ τι οἶει πλέον ποιήσῃν, λέγε». Τούτου δὲ οὐδεμίαν ἔχοντας, ἀπορρίπτεται ἡ περὶ δραπετεύσεως πρότασις καὶ ἐπέρχεται τὸ τέλος τοῦ διαλόγου. Πάντα ταῦτα τὸν ἐπίλογον τοῦ διαλόγου ἀποτελοῦντα καλοῦνται **Ἔξοδος τοῦ διαλόγου.**

Κρίτων: Ὁ Κρίτων ἀνήκει εἰς τὰ κατὰ περίστασιν συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος. Ἀφορμὴν δ' εἰς σύνταξιν αὐτοῦ ἔδωκεν ἡ ὄλως τυχαία ἐπὶ 30 ἡμέρας φυλάκισις τοῦ Σωκράτους μετὰ τὴν καταδίκην αὐτοῦ. Συνέπεσε δηλ., ὅτε ἐδικάζετο ὁ Σωκράτης, νὰ εἶναι ἀπὸ τῆς προτεραιᾶς ἐστεμμένη ἡ πρύμνα τοῦ ἱεροῦ πλοίου, τὸ ὁποῖον οἱ Ἀθηναῖοι κατ' ἔτος ἔστελλον εἰς Δῆλον κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἐκεῖ γεννήσεως τοῦ Ἀπόλλωνος, τὰ Δήλια, τὰ ὁποῖα ἐτελοῦντο κατὰ μῆνα Θοαργηλιῶνα, μετὰ Μαῖου καὶ Ἰουνίου. Ἡ στέψις τοῦ πλοίου ἦτο σημεῖον, ὅτι εἶχεν ἤδη ἀρχίσει ὁ χρόνος τῆς εἰς Δῆλον θεωρίας, δηλαδὴ τῆς ἐκ μέρους τῆς πόλεως ἀποστολῆς εἰς Δῆλον ἀντιπροσωπείας κομιζούσης τὰς πρὸς τὸν θεὸν προσφορὰς αὐτῆς. Ἡ ἀποστολὴ αὕτη, ἣτις εἶχεν ὀρισθῆ (ὡς λέγεται) ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θησέως (εἰς ἀνάμνησιν τοῦ εἰς Κρήτην πλοῦ αὐτοῦ μετὰ τῶν δις ἐπτὰ νέων, οὓς ἔσωσεν ἀπὸ τοῦ Μινωταύρου καὶ αὐτὸς ἐσώθη) καὶ ὁ χρόνος, ὁ ἀπὸ τῆς ἐτοιμασίας τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῆς μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς ἐκ Δήλου, ἐλέγετο **Θεωρία**. Ἀρχὴ δὲ τῆς θεωρίας ἐλογίζετο ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος ἤθελε στέψει τὴν πρύμναν τοῦ εἰς Δῆλον μέλλοντος ν' ἀποπλεύσῃ ἱεροῦ πλοίου τῶν Ἀθηναίων. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θεωρίας ταύτης, ἣτις σημειωτέον πολλάκις ἐγένετο μακρὰ μέχρι ἐνὸς μηνὸς (ὡς συνέβη καὶ κατὰ τὴν περίστασιν τοῦ Σωκράτους) ἕνεκα τῶν τότε ἀτελῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, νόμος ἦτο ἐν Ἀθήναις νὰ καθαρεὺν ἡ πόλις, τοῦτ' ἔστι νὰ μὴ ἐκτελῆται καμμία θανατικὴ ποινὴ μέχρι τῆς ἐπιούσης τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πλοίου. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ κατὰ τὴν καταδίκην τοῦ Σωκράτους συνέπεσε νὰ ἔχη ἀρχίσει ἤδη ἡ εἰς Δῆλον θεωρία, ἐδέησε ν' ἀναβληθῆ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς αὐτοῦ, νὰ μείνῃ δ' οὗτος ἐν τῇ φυλακῇ ἐπὶ 30 ἡμέρας μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πλοίου. Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον τῆς φυλακίσεως τοῦ Σωκράτους ἐφοίτων εἰς τὴν φυλακὴν

καθ' ἐκάστην οἱ φίλοι καὶ οἱ μαθηταὶ του ἐπισκεπτόμενοι αὐτόν, τὸ μὲν, ἵνα μὴ στενοχωρῆται οὗτος μένων μόνος ἐν τῇ καταλαβούσῃ αὐτὸν δυστυχίᾳ, τὸ δὲ καὶ ἵνα διδάσκωνται ὑπ' αὐτοῦ. Οὗτος κατὰ τὰς ἐπισκέψεις αὐτῶν προέτειναν πολλάκις εἰς τὸν Σωκράτη νὰ δραπετεύσῃ ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ νὰ σωθῆ' εἰς τοῦτο μάλιστα προέτρειπεν αὐτὸν ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους ὁ Κρίτων. Ὁ Κρίτων ἦτο πλούσιος Ἀθηναῖος ἔχων πολλὰ καὶ μεγάλα ἐν Ἀττικῇ κτήματα, συνεδέετο δὲ διὰ στενοτάτης φιλίας πρὸς τὸν Σωκράτη καὶ ἦτο συνομήλικος αὐτοῦ. Περὶ αὐτοῦ μάλιστα λέγεται καὶ ὅτι ἐβοήθει οἰκονομικῶς τὸν Σωκράτη, διότι οὗτος μὴ λαμβάνων μισθὸν διὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ δὲν ἐπῆρκει εἰς τὰς οἰκιακὰς αὐτοῦ ἀνάγκας. Ὁ Κρίτων λοιπὸν οὗτος καὶ πρότερον πολλάκις προέτρειψε τὸν Σωκράτη νὰ δραπετεύσῃ προσφερόμενος νὰ καταβάλλῃ ἐξ ἰδίων πᾶσαν δαπάνην χρημάτων καὶ νὰ πράξῃ ὅ,τι δῆποτε ἀπαιτεῖτο εἰς τοῦτο, ἀλλ' ὁ Σωκράτης ἠρνεῖτο ὅτε τέλος ἔμαθεν, ὅτι τὸ πλοῖον ἐπιστρέφον ἔφθασεν ἤδη εἰς τὸ Σούνιον καὶ ὅτι μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας θὰ φθάσῃ εἰς Πειραιᾶ, ἔσπευσεν εἰς τὴν φυλακὴν ὄρθρου βαθέος (τῇ 3 Ἰουλίου 389) καὶ προσεπάθησε νὰ πείσῃ τὸν Σωκράτη νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς προτροπὰς του, διότι, ἂν δὲν ἐπείθετο καὶ τώρα, δὲν ὑπῆρχε πλέον ἄλλος καιρὸς. Ὁ Σωκράτης συνηθισμένος νὰ μὴ πράττῃ τίποτε, χωρὶς νὰ ἀναμετρήσῃ τὴν σπουδαιότητα τῆς πράξεως καὶ τὰποτελέσματα, τὰ ὁποῖα αὕτη ἠδύνατο νὰ φέρῃ, προέτεινε νὰ συζητήσωσι τὸ πρᾶγμα καί, ἂν εὐρωσιν, ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ, νὰ κάμωσιν αὐτό, εἰ δὲ μή, νὰ μὴ κάμωσι. Τὴν συζήτησιν ταύτην περὶ τοῦ πρᾶκτέου ἐδέχθη κατ' ἀνάγκην ὁ Κρίτων, τὰ δὲ κατ' αὐτὴν μεταξὺ Σωκράτους καὶ Κρίτωνος λεχθέντα ἀνέγραψεν ὁ Πλάτων εἰς τὸν διάλογον αὐτοῦ τὸν ἐπιγραφόμενον ἐκ τούτου **Κρίτων**. Ἐπειδὴ δ' αἱ κατὰ τὴν συζήτησιν ἐκφρασθεῖσαι γινῶμαι περὶ πατρίδος καὶ τῶν πρὸς αὐτὴν καθηκόντων τοῦ πολίτου εἶναι σπουδαιόταται καὶ λαμπρόταται, ὁ **Κρίτων** τοῦ Πλάτωνος εἶναι τρόπον τινὰ τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ Εὐαγγέλιον, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἕκαστος διδάσκεται, ποῖα τὰ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντα.

κύριος, κυρία: ὁ ἔχων (ἢ ἔχουσα) τὸ κύρος· κυρίας εἶναι τὰς δίκας=να ἔχωσι κύρος αἱ δίκαι, νὰ εἶναι ἔγκυροι. Ἐν Π οἱ τούτων κύριοι=οἱ ἀρμόδιοι. Ἦσαν δ' οὗτοι οἱ ἔνδεκα, προσο-
Νικ. Μπαξεβανάκι, Πλάτωνος Κρίτων. *Εκδ. 7η, 1939. 3

μοιάζοντες πρὸς τοὺς παρ' ἡμῖν ἀστυνόμους, προΐσταντο δὲ τῶν φυλακῶν καὶ ἐφρόντιζον περὶ ἐκτελέσεως τῶν ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ἐπιβαλλομένων ποινῶν.

Δακεδαίμων—Κρήτη: οἱ δωρικοὶ νόμοι καὶ τὰ ἔθιμα ἦσαν αὐστηρότερα καὶ σεμνότερα τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν, γνωστὸν δὲ ὅτι καὶ οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου εἶχον τὴν καταγωγὴν ἐκ Κρήτης.

λανθάνω: διαφεύγω τὴν προσοχὴν τινος· ἐλάθομεν οὐδὲν διαφέροντες=καθόλου δὲν διεφερόμεν, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσωμεν.

λέγω τινά: λέγω περὶ τινος.

λειπτέον τὴν τάξιν: (δὲν) πρέπει νὰ λιποτακτῶμεν.

λογίζομαι: συλλογίζομαι. Ἐν VI λογιζομένῳ=ὅταν συλλογίζωμαι.

λυπέω - ᾧ: ἐνοχλῶ.

λωβάομαι - ᾧμαι: βλάπτω.

μά: ἐπίρρ. βεβαιωτ. ἐπὶ ὄρκου τίθεται ἐν ἀρνήσει, λ. χ. οὐ μὰ Δία=ὄχι μὰ τὸν Θεόν, τὸ δὲ **νῆ** ἐπὶ καταφάσεως, λ. χ. νῆ Δία=ναὶ μὰ τὸν Θεόν.

μακάριος: καλότυχος. Ἐν IX τὸ **ᾧ μακάριε** φανερώνει τὴν ἀγάπην τοῦ Κρίτωνος πρὸς τὸν Σωκράτη.

μᾶλλον: πολλάκις εἶναι ἐπανορθωτικὸν καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ **καλύτερον**. Ἐν X μᾶλλον δ' ἐρωτῶ=ἦ (νὰ εἶπω) καλύτερον ἐρωτῶ. Ἐνταῦθα ὁ Σωκράτης προχωρῶν εἰς τὴν συζήτησιν λέγει, ὅτι θὰ εἶπη τὸ μετὰ τοῦτο, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ χρῆσις τοῦ ῥήματος **λέγω** δὲν ἐθεωρήθη ὑπ' αὐτοῦ ἀκριβῆς, ἐπανορθοῖ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ **μᾶλλον δ' ἐρωτῶ**, διότι κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν γίνεται ὁ διάλογος.

Μέγαράδε: εἰς Μέγαρα.

μέλει: ἀπρόσ. τί μέλει=τί μᾶς μέλει.

μέλλω: Ἐν X μέλλουσιν ἡμῖν=ὅταν ἡμεῖς μέλλωμεν.

μέμφομαι: κατηγορῶ, ἔχω νὰ εἶπω κατηγορίαν.

μέν: τίθεται καὶ ὡς βεβαιωτικὸν (μὴν)=πραγματι.

μὲν οὖν: ἔχει ἀντιθετικὴν σημασίαν καὶ ἐπανορθωτικὴν τῶν προηγουμένων=ἀλλ' ὅμως τοῦναντίον.

μένω: μένω σταθερός, ἀμετάβλητος. Ἐν VIII εἰ ἔτι μένει=ἂν παραδεχώμεθα ἀκόμη αὐτόν.

μέρος: ἐν V τὸ σὸν μέρος=ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ σοῦ.

μεταδίδωμι: δίδω μέρος. ἐν XIII μεταδόντες=ἄν καί σου ἐδώκαμεν μέρος.

μετριώτατα: ὀρθότατα.

μή: τίθεται ἐπὶ πλαγ. ἐρωτήσεως, ὅταν προηγήται ὁ φόβου σημαντικόν.

μὴ οὐχί: αἱ δύο ἀρνήσεις ἀποτελοῦσι μίαν κατάφασιν, ὥστε ἐν I τοῦ μὴ οὐχί ἀγανακτεῖν=τοῦ νὰ ἀγανακτῶσιν. Τοῦτο συμβαίνει, ὅταν προηγήται πρότασις ἀρνητικῆ.

μήτε: τίθεται ἐπὶ ἀπαγορεύσεως, τὸ δὲ οὕτε ἐπὶ κρίσεως.

μοῖρα: Ἐν XIII ἐν μείζονι μοῖρα=ἐν ἀνωτέρῳ θέσει, ἀνώτερον.

μορμολύττομαι: φοβερίζω τὰ (παιδιά) διὰ μορμολυκείου ἢ φωνάζων **Μορμῶ** (ὁ Μπαμπούλας).

μουσική: ἰδὲ τροφή καὶ παιδεία.

μοχθηρός: πλήρης μόχθου, κακοπαθημένος, ἄθλιος, λ.χ. σῶμα μοχθηρόν.

Νόμος: προσωποποιήσις τῶν νόμων ἐν XI. Ὁ Σωκράτης ἐρωτῶν, ἂν διὰ τῆς δραπετεύσεως ἀδικοῦσί τινα καὶ ἂν παραβαίνουνσι συμφωνίας τινὰς συνωμολογημένας ἤδη, φέρει τὸν Κρίτωνα εἰς δυσχερῆ θέσιν, δι' ὃ καὶ δὲν ἀποκρίνεται οὗτος λέγων, ὅτι δὲν ἐννοεῖ τὴν ἐρώτησιν. Ἡ προσωποποιήσις τῶν νόμων τῆς πατρίδος εἶναι μεγαλοπρεπῆς εἰκῶν, δι' ἣν ὄλος ὁ διάλογος ἀποβαίνει λαμπρὸς καὶ ἐξαιρετός, ἀληθὲς Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον πᾶς πολίτης καὶ μάλιστα ὁ Ἕλληνας ὀφείλει νὰ ἔχη κατὰ πᾶν βῆμα πρὸ ὀφθαλμῶν.

νόσ: νόημα, λόγος. οὐδενὶ ξὺν νῶ=χωρὶς κανὲν νόημα, ἄνευ λόγου.

νῦν δὴ: πρὸ ὀλίγου.

ξένος: ὁ ἐξ ἄλλης πόλεως φίλος. Ἐπειδὴ ξενοδοχεῖα τότε ἐλάχιστα ὑπῆρχον, οἱ μεταβαίνοντες ἐκ πόλεως εἰς πόλιν ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ καταφεύγωσιν εἰς φιλικὰς οἰκίας, ἵνα καταλύωσιν ἐν αὐταῖς φιλοξενούμενοι. Ἡ ξενία μάλιστα ἦτο, ὡς γνωστόν, ἱερὰ παρ' Ἕλλησιν ὑποχρέωσις καὶ οἱ ξένοι ἐθεωροῦντο ἱεροί, προστατευόμενοι ὑπὸ τοῦ ξενίου Διός. Ἄν δὲ οἱ εἰς ξένην πόλιν ἀποδημοῦντες δὲν εἶχον ἐν αὐτῇ κανένα γνωστόν, κατέφευγον εἰς τὰς οἰκίας ἀγνώστων ἢ παρελαμβάνοντο προθύμως ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐφιλοξενοῦντο φιλοφρονέστατα. Οὕτως ὁ φιλοξε-

νών και ὁ φιλοξενούμενος συνεδέοντο διὰ τῆς φιλοξενίας ταύτης και ἐλέγοντο πρὸς ἀλλήλους **ξένοι**, εἰς ἀνάμνησιν δ' αὐτῆς ἔδιδον και δῶρα ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον (ὄπλα, ποτήρια κ.λ.) τὰ ὅποια ἐφυλάσσοντο ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν ὡς κειμήλια, ξένια (ξενήνια) καλούμενα και παραδιδόμενα ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν.

ξυγχωρῶ: συμφωνῶ. Ἐν VI οὐ μὴ σοι ξυγχωρήσω=δὲν θὰ συμφωνήσω μαζί σου.

ξυνδιαταλαιπωρῶ-ῶ: ταλαιπωρῶ διαρκῶς μετά τινος.

ξυνδοκεῖ σοι: φαίνεται και εἰς σὲ ὀρθόν, συμφωνεῖς; **ξυνδοκεῖ μοι**: συμφωνῶ.

ξυνήθης: γνώριμος. Ἡ σχέσηις τῆς φιλίας και τῆς ὅπως δήποτε συμπαθείας γεννᾶται τὸ μὲν ἐκ τῆς συχνῆς συναναστροφῆς, τὸ δὲ ἐξ εὐεργεσίας. Ἀμφοτέρωτα ταῦτα ἀναφέρει ἐνταῦθα ὁ Πλάτων ψυχολογικώτατα.

ξυνθήκη: συμφωνία.

ξυντίθεμαι: συμφωνῶ.

οἶδα: Ἐν X οἶδα γάρ' διὰ τῆς αἰτιολογίας ταύτης ἐκφέρεται μεγίστη ἀλήθεια, διότι πράγματι ὁ κόσμος μνησικάκος ὢν και φιλέκδικος δὲν τηρεῖ τὸ παράδειγμα τοῦτο και σήμερον ἐτι (παρὰ τὴν χριστιανικὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ) πλὴν ὀλίγων.

οἶόν τε ἐν και δυνατόν: ἐν V πλεονασμὸς χάριν μείζονος σαφηνείας. Οὕτω και κατωτέρω «ἀδύνατον και οὐκέτι οἶόν τε». Ἡ Μετοχὴ κατ' αἰτιατικὴν ἀπόλυτον, διότι ἡ φράσις εἶναι ἀπρόσωπος.

οἶος: μετά τὸ τοιοῦτος ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ὥστε.

οἶός τ' εἰμί: εἶμαι ἱκανός. τὸ δὲ **οἶός εἰμι**=βούλομαι. Ἐν III οἶός τ' ὦν=ἐν ᾧ ἡδυνάμην.

οἶχομαι: πρτ. ᾠχόμην, μέλλ. οἶχήσομαι. Ἐν V οἶχήσει καταλιπὼν=θὰ ἀφήσης και θὰ φύγης. Τὸ οἶχομαι, ὅταν εἶναι μετά Μετοχῆς, ἔχει ἡ Μετοχὴ τὴν κυρίαν ἐννοίαν.

ὁμολογῶ-ῶ: παραδέχομαι, συμφωνῶ. Ἐν X **ἂν τις ὁμολογήσῃ**=ὅσα συμφωνήσῃ κανεῖς (μετά τινος). Ἐν XII ταῦτα ὁμολόγητο=αὐταὶ αἱ συμφωνίαι εἶχον γίνεαι. Αἱ συμφωνίαι αὐταὶ ἀνάγονται εἰς τὰς ὑπὸ τῆς Ἡθικῆς καλουμένης σιωπηρᾶς συμφωνίας, τὰς ὁποίας ἀνάγκη νὰ τηρῆ ὁ ἄνθρωπος, ὡς και τὰς ἠθικὰς ἢ γραπτὰς, τὰ κοινῶς λεγόμενα συμβόλαια.

ὁμολογία: συμφωνία, ὑπόσχεσις.

δνλννημι: ὠφελῶ.

ὄπερ λέγω: ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ «ὥσπερ λέγω».

ὄποι: ἐπὶ κινήσεως=ὄπου.

ὄπως: ἐπὶ πλαγ. ἐρωτήσεως=πῶς. ὄπως μὴ=μήπως.

ὄρα-ὄ: ὄρα=πρόσεχε. Τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀρχῆς τοῦ μηδαμῶς ἀδικεῖν τονίζων ὁ Σωκρ. καθιστᾷ προσεκτικὸν τὸν Κρίτωνα λέγων: καὶ ὄρα, ὦ Κρίτων, ὄπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῆς: διότι φοβεῖται, μήπως ὁ Κρίτων συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸν παρὰ τὴν γνώμην του, ἐκ σεβασμοῦ μᾶλλον καὶ ἀγάπης πρὸς αὐτόν.

ὄρθρος: οἱ παλαιοὶ διήρουν φυσικῶς τὸ ἡμερονύκτιον εἰς τὰ ἐξῆς μέρη: ὄρθρος, πρῶτῃ ἢ πρὸ ἢ ἕως, ἀγορὰ πλήθουσα, μεσημβρία, δείλη πρωῖα, δείλη ὀψία, ἑσπέρα, νύξ, μέσαι νύκτες, ὄρθρος βαθύς. Ὁ βαθύς ὄρθρος ἦτο ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς 3—4. Ἡ διαίρεσις τοῦ ἡμερονυκτίου εἰς τὰς καθ' ἡμᾶς ὥρας ἔγινε τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἀστρονόμου Ἰππάρχου περὶ τὸ 140 π. Χ.

ὄρφανία: τὸ χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ εἶναι τις ὄρφανός. Μεγαλύτερον τῆς ὄρφανίας κακὸν πράγματι δὲν ὑπάρχει καὶ μόνον ὁ ἀναλογισμὸς αὐτοῦ ἀρκεῖ νὰ συνταράξη τὴν ψυχὴν τῶν γονέων. Τούτου ἕνεκα καὶ ὁ Πλάτων (V) μεταχειρίζεται τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ὡς ψυχολόγος δεινὸς θέτων αὐτὸ εἰς τὸ στόμα τοῦ Κρίτωνος. Καὶ τὸ ἐπόμενον δὲ *ἢ γὰρ οὐ χρῆ* κ. λ. παροιμιῶδες καταστὰν ἔρχεται ὡς βαρὺ, οὕτως εἰπεῖν, πυροβολικὸν νὰ κατακεραυνώσῃ τὴν γνώμην τοῦ Σωκρ. προστιθεμένης κοὶ τῆς μετ' αὐτὸ λεπτῆς εἰρωνείας «φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι».

ὄσιον: ἐπιτετραμμένον.

ὄσος: Ἐν XVII ὄσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα=ὄσον τοῦλάχιστον ἀφορᾷ τὴν τωρινὴν μου γνώμην.

ὄτι μὴ: πλὴν· παριστᾷ δὲ τὸ λεγόμενον ὡς ἀνάξιον λόγου.

ὄτιοῦν: ὅτι δήποτε.

οὐδαμῶς: κατ' οὐδένα τρόπον. Ἐν X ἀρχεται ἡ ἐξέτασις τοῦ δικαίου τῆς δραπετεύσεως. Διὰ συνεχῶν ἐρωτήσεων ὁ Σωκράτης ζητεῖ νὰ μάθῃ, ἂν εἶναι ὄρθρὸν τὸ ὅτι ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἀδικῇ τις.

οὐδ' αὐτός: καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος δέν.

οὐδέ: (ἐκ τοῦ οὐ καὶ δέ) τὸ μὲν δέ=καί, τὸ δὲ οὐ=ὄχι, δέν.

οὐδέν: ἕξ αὐτοῦ τὸ παρ' ἡμῖν **δέν**. οὐδὲν ἀπολύεται=δὲν ἐμποδίζει, δὲν ἀπαλλάσσει καθόλου.

οὐδέτερον: οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο.

οὐ δῆτα: ὄχι βέβαια.

οὐκέτι οἶόν τε: δὲν εἶναι πλέον κατορθωτόν.

οὐκ εὐμενῶς: λιτότης ἀντὶ **δυσμενῶς**.

οὐκοῦν: λοιπόν.

οὖν: Ἐν Χ διὰ τούτου ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐκ τῆς παρεμπε-
σοῦσης προτάσεως διακοπεῖσα ἔκθεσις τῆς γνώμης τοῦ Σωκρά-
τους. Διὰ ὃ ἐ τοῦ κατωτέρω **σκοπεῖ δὴ οὖν** ἐκφέρεται τὸ συμπέ-
ρασμα αὐτοῦ διὰ προτροπῆς πρὸς τὸν Κρίτωνα πρὸς ἐξέτασιν
ἑαυτοῦ, ἂν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν γνώμην τοῦ Σωκράτους,
διότι μόνον οὕτω δύναται νὰ προχωρήσῃ ἡ συζήτησις. Ἐνταῦθα
μετεχειρίσθη πάλιν ὁ Πλάτων τὸ πολυσύνδετον καὶ — καὶ — οὔτε
— οὔτε.

οὐσία: περιουσία.

οὐ τοι δὴ: τὸ μὲν **οὐ τοι**=τῷ ὄντι δέν, τὸ δὲ **δὴ**=ἤδη.

οὔτος: ἰσοδυναμεῖ πολλάκις πρὸς τὸ ἰδοῦ, ὡς ἐν IV ξένοι
οὔτοι=ἰδοῦ ἐδῶ φίλοι ἕξ ἄλλης πόλεως.

οὔτω: πλὴν τῆς τροπ. σημασίας ἔχει καὶ τὴν τοῦ ποσοῦ, λ. χ.
οὔτω πρῶ=τόσον πρῶτ, τόσον ἔνωρίς.

οὐχ ἥκιστα: ὄχι ὀλιγώτερον. Ἐν XVI **οὐχ ἥκιστα, ἀλλ' ἐν
τοῖς μάλιστα** εἶναι πλεονασμὸς χάριν μείζονος σαφηνείας καὶ
ἐμφάσεως.

ὄφελος: Ἐν XV εἶπερ γέ τι ὄφελος=ἂν εἶναι πράγματι κα-
νὲν ὄφελος ἀπ' αὐτούς.

παιδεία καὶ τροφή: Ταῦτα ἦσαν διὰ νόμων ὄρισμένα ἐν
Ἀθήναις, ἵνα ἀναπτύσσεται ἁρμονικῶς τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα
τῶν παίδων. Ἐπαιδεύοντο δ' οἱ παῖδες τῶν Ἀθηναίων ἐν μου-
σικῇ καὶ γυμναστικῇ. Καὶ ἐν μὲν τῇ μουσικῇ περιλαμβάνοντο
πάντα τὰ εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος καὶ εἰς διάπλασιν τῆς καρ-
δίας συντείνοντα μαθήματα, λ. χ. γραμματικά, λογοτεχνία, ἀπαγ-
γελία ποιημάτων, φιλοσοφία, ἱστορική, μαθηματικά, κιθάρισις,
κιθαρῳδία κ.λ.π. ἐν οἷς σπουδαιοτάτην θέσιν εἶχεν ἡ μουσική·
διὰ δὲ τῆς γυμναστικῆς ἐδηλοῦντο πάντα τὰ εἰς τὴν ὑγί-
ειαν καὶ εὐρωστίαν καὶ κανονικὴν ῥύθμισιν τοῦ σώματος ἀνα-

φερόμενα, τὰ ὅποια ἐδιδάσκοντο, ἵνα οἱ νέοι τὰ σώματα βελτίω ἔχοντες ὑπηρετῶσι τῇ διανοίᾳ χρησιῇ οὔσῃ.

παιδιά: παιγνίδιον, ἀστεϊσμός.

παιδοτρίβης: διδάσκαλος τῆς γυμναστικῆς τῶν παίδων.

πάλαι: πρὸ πολλοῦ.

πάνυ: πολύ. **πάνυ οὕτω**—τόσον πολύ. Μετὰ τοῦ **μὲν οὖν** τὸ **πάνυ** χρησιμεύει ἐν ἀποκρίσει ὡς ἰσχυρὸν βεβαιωτικὸν=βεβαιότατα. Ἐν **I τὸ πάνυ μὲ οὖν**=τοῦναντίον πολὺ πρῶτ' εἶναι.

παρά: μετὰ δοτ. προσώπου **παρὰ θεοῖς**=κατὰ τὴν γνώμην τῶν θεῶν.

παρὰ δόξαν: παρὰ τὴν γνώμην σου, χωρὶς νὰ τὸ παραδέξῃσαι.

παρακάθηναι: κάθηναι πλησίον.

παρακρούω: ἔξαπατῶ ἀπὸ τῶν πωλούντων, οὔτινες κρούοντες τὸν ζυγὸν ἔξαπατῶσι τοὺς ἀγοραστάς. Ἄλλὰ καὶ οἱ παλαισταὶ κρούοντες τὸν ἀντίπαλον διὰ τοῦ ποδὸς δολίως ἔρριπτον αὐτὸν κατὰ γῆς.

παραμένω: μένω ἐδῶ.

παρεστῶς—ῶσα: ὁ παρών, ἡ παροῦσα (συμφορᾶ).

παρέχω (πράγματα): προξενῶ (ἐνοχλήσεις).

πάσχω κακῶς: κακοποιοῦμαι.

πατρίς: Ἐν **XII** παραβάλλεται αὕτη πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ προγόνους καὶ κηρύττεται πολυτιμότερα καὶ περισσότερον σεβαστῇ τούτων διὰ τοῦ περιφήμου καταστάντος «μητρός τε καὶ πατρός καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρίς κ. λ.». Τῆς εἰκόνας ταύτης τῆς πατρίδος, τὴν ὅποιαν παρέχει ἡμῖν ὁ Πλάτων, οὐδὲν ὑπάρχει λαμπρότερον. Τὰ λεγόμενα γίνονται δεκτὰ καὶ ὑπὸ τοῦ Κρίτωνος ὡς ὀρθά, ἀναγνωρίζοντος οὕτω τὸ πολῦτιμον καὶ σεβαστὸν τῆς πατρίδος.

παύομαι: παύω. Ἐν **IX** παῦσαι λέγων = παῦσε νὰ μου λέγῃς.

πειράομαι ὦμαι: προσπαθῶ.

περιτίθεμαι: φορῶ.

πέφυκα: εἶμαι ἐκ φύσεως.

πη=κάπου. Ἐν **XI** εἰ ἔχεις ἀντιλέγειν **πη**=ἂν δύνασαι νὰ ἀντιλέγῃς κάπου, ὅπου δύνασαι νὰ ἀντιλέγῃς.

πηνίκα: ἐπίρρ. χρον. ἐρωτημ. σημαῖνον τὴν ὥραν τῆς ἡμέ-

ρας=τί ὥρα εἶναι; τὸ μετ' αὐτοῦ **μάλιστα** = περίπου.

πιθοῦ: ἀόρ. β' Προστ. τοῦ πείθομαι=ἄκουσόν μου.

Πλάτων: Μεταξὺ τῶν διακεκριμένων τοῦ Σωκράτους μαθητῶν ἐπισημότετος ἦτο ὁ Πλάτων. Οὗτος ἐγεννήθη τῷ 429 π. Χ. ἐκ μεγάλης, πλουσίας, ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας· διότι εἶλκε τὸ γένος ἀπὸ τοῦ Κόδρου καὶ Σόλωνος. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐλέγετο Ἄριστων, ἡ δὲ μήτηρ Περικτιόνη, αὐτὸς δ' ὁ Πλάτων ἐλέγετο πρῶτον Ἀριστοκλῆς, πότε δὲ καὶ διατὶ ὠνομάσθη Πλάτων, ἀγνοοῦμεν. Ἐπειδὴ οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶχον ἄφθονα τὰ μέσα, ἀνέθρεψαν καὶ ἐπαίδευσαν αὐτὸν μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας. Τὸ φύσει δὲ καλλιτεχνικὸν τοῦ Πλάτωνος πνεῦμα ἐφάνη εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, διότι ὥρμησεν οὗτος εἰς τὴν ποίησιν. Ἄλλ' εἰκοσαετῆς ἤδη κατεγοητεύθη ὑπὸ τοῦ Σωκράτους καὶ ἠκολούθησεν αὐτῷ ἐπὶ 9 ἔτη μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διδασκάλου του ὁ Πλάτων ἐπιθυμῶν νὰ τελειοποιηθῆ περὶ τὰς σπουδὰς του ἀπεδήμησεν εἰς Μέγαρα, ὅπου εἶχε τὴν σχολὴν του ὁ μαθηματικὸς Εὐκλείδης. Ἐκεῖ ἐσπούδασε τὰ μαθηματικά. Ἐκ Μεγάρων ἀπῆλθεν εἰς Κυρήνην τῆς Ἀφρικῆς πρὸς τὸν ἐπίσης μαθηματικὸν Θεόδωρον καὶ ἔπειτα εἰς Αἴγυπτον, ἔνθα συναναστράφη πρὸς τοὺς σοφοὺς ἱερεῖς τῆς χώρας ἐκεῖνης. Ὁ Πλάτων μετέβη ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν καλουμένην μεγάλην Ἑλλάδα, δηλαδὴ τὴν κάτω Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν, καὶ συνεπλήρωσε τὸ φιλοσοφικόν του σύστημα. Ἐπιστρέψας εἰς Ἀθήνας ἴδρυσεν σχολὴν ἐν Κολωνῶ, πλησίον τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἥρωος Ἀκαδήμου, ἣτις διὰ τοῦτο ὠνομάσθη Ἀκαδήμεια. Ἐκεῖ ὁ Πλάτων ἐδίδαξεν ἐπὶ 40 ἔτη συστηματικῶς ὅ,τι ἐν τοῖς συγγράμμασί του παρέστησε μᾶλλον διαλογικῶς καὶ ἐντέχνως, ἐνώπιον οὐχὶ ἀσήμου μαθητῶν ἀριθμοῦ. Τὴν διδασκαλίαν ταύτην διέκοψε δις μεταβάς εἰς Σικελίαν κατὰ πρόσκλησιν πρῶτον μὲν τοῦ τυράννου Συρακουσῶν Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου, εἶτα δὲ τοῦ νεωτέρου· παρ' ἀμφοτέρων ὅμως ἔλαβε πικρὰν πείραν, ὅτι οἱ τύραννοι δὲν δύνανται νὰ συμβιβασθῶσι πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, διότι περιπεσὼν εἰς τὴν δυσμένειαν αὐτῶν, ὑπὸ μὲν τοῦ πρώτου παρεδόθη εἰς τινα Σπαρτιάτην, ἵνα πωληθῆ ὡς δοῦλος, ἐλυτρώθη δ' ἐν Αἰγίνῃ ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου Ἀννικέριος, ὑπὸ δὲ τοῦ δευτέρου ἐκινδύνευσεν νὰ φονευθῆ καὶ μόλις ἐσώθη ὑπὸ τῶν φίλων. Ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου ὁ Πλάτων ἔμεινε διαρκῶς ἐν Ἀθήναις διδάσκων μέχρι τέ-

λους τοῦ βίου του, τὸ ὁποῖον ἐπῆλθε τῷ 347 π. X.

Τὴν ἀξίαν τοῦ μεγάλου τούτου φιλοσόφου μαρτυροῦσι τὰ ἔργα του, τὰ ὁποῖα δι' ὄλων τῶν αἰώνων μέχρι σήμερον ἐπιμελῶς διειρηθήσαν. Εἶναι δὲ ταῦτα 36, πάντα διάλογοι, πλὴν τῆς Σωκράτους ἀπολογίας, ἧτις εἶναι λόγος. Ἐν αὐτοῖς ὁ Πλάτων ἐμιμήθη τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωκράτους, ἐπιγράφει δ' αὐτοὺς ἀπὸ τινος τῶν διαλεγομένων προσώπων, ἀλλ' ὅμως ὁ Σωκράτης εἶναι ὁ διευθύνων ἐν αὐτοῖς τὴν συζήτησιν.

Τὰ ἔργα τοῦ Πλάτωνος οἱ νεώτεροι διήρθεσαν εἰς 3 εἶδη· α') εἰς προπαρασκευαστικά, β') εἰς παραστατικά καὶ γ') εἰς κατὰ περίστασιν. Καὶ προπαρασκευαστικά μὲν εἶναι οἱ διάλογοι οἱ εἰσαγωγικοὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Πλάτωνος· παραστατικά δ' ἐκεῖνα, ἐν οἷς ἀναπτύσσεται τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα αὐτοῦ κατὰ περίστασιν τέλος ὠνομάσθησαν ἐκεῖνα τὰ ἔργα τοῦ Πλάτωνος, εἰς σύνταξιν τῶν ὁποίων ἔδωκεν ἀφορμὴν περιστατικόν τι. Εἰς τὰ τελευταῖα ταῦτα ἀνήκουσιν ὁ Κρίτων καὶ ἡ Ἀπολογία.

Ἡ γλῶσσα τοῦ Πλάτωνος εἶναι ἡ νέα Ἀττική, εἰς ἣν ἔγραψαν οἱ πλεῖστοι τῶν ῥητόρων. Ὁ Πλάτων καὶ ὁ Δημοσθένης ἀποτελοῦσι τὰς δύο κορυφὰς τοῦ ἀττικοῦ λόγου, ὁ μὲν πρῶτος ἀναπτύξας τὸν κάλλιστον πανηγυρικὸν λόγον, ὁ δὲ δεύτερος τὸν κάλλιστον πολιτικὸν ἀμφοτέρω δ' ὁμοῦ παριστῶσι τὸ ὕψος τοῦ ἑλληνικοῦ πεζοῦ λόγου. Διὰ τὸ κάλλος τοῦτο τοῦ λόγου αὐτοῦ ὁ Πλάτων ὠνομάσθη *Ὁμηρος τῶν φιλοσόφων* καὶ *θεῖος*.

πλέον : Ἐν XVII πλέον τι ποιήσῃς = ὅτι θὰ κατορθώσῃς τι.

πλημμελής : (πλὴν-μέλος) τὸ ἐκτὸς μέλους, παράτονον, ἀνάρμοστον.

πλοῖον : Ἐν I τὸ πλοῖον ἔχει τὸ ἄρθρον, διότι σημαίνει τὸ γνωστὸν πλοῖον, ὅπερ ἦτο ἡ θεωρὸς ναῦς. Ἐν Φαίδωνι λέγεται ὅτι ἦτο τὸ πλοῖον τοῦ Θησέως, δι' οὗ ἀπέπλευσεν ἐκεῖνος εἰς Κρήτην.

ποιέομαι-οὔμαι : περὶ πολλοῦ=φροντίζω πολὺ περὶ τινος. περὶ πλείστου ποιοῦμαι=προτιμῶ.

ποιέω-ῶ : κακῶς=κακοποιῶ· πράττω κακῶς=δυστυχῶ.

ποιητέον : Ἐν X τοῦτο τίθεται ὡς β' ἀρχὴ τῆς συζητήσεως. Μετὰ τὴν παραδοχὴν τῆς ἀρχῆς, ὅτι οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν, γίνεται δεκτὴ καὶ ἡ ἠθικὴ ἀρχή, ὅτι εἰς τὰς συμφωνίας ἡμῶν καὶ ὑποσχέσεις πρέπει νὰ μένωμεν πιστοὶ καὶ νὰ μὴ παραβαίνωμεν αὐτάς.

πολιτεύομαι : φέρομαι, ζῶ ὡς πολίτης.

πολλοὶ (οἱ) : ὁ λαός, ὁ κόσμος.

πολὺ μάλιστα : πολὺ περισσότερον.

ποτέον : πρέπει νὰ πίνη.

πότερον οὖν : Ἐν XV οἱ νόμοι μεταχειριζόμενοι τὸ ἡγορικὸν τοῦτο σχῆμα τῆς ἐρωτήσεως ζητοῦσι νὰ μάθωσι, τί θὰ κάμη ὁ Σωκράτης, διὰ νὰ ζήσῃ φυγᾶς, τί ποιῶν κ. λ. ἀναιροῦσι δὲ καὶ τὸ σπουδαιότερον τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Κρίτωνος, τὸ τῶν παίδων, δι' οὗ ἠλπίζεν οὗτος, ὅτι θὰ πείσῃ τὸν Σωκράτη, καὶ ἀποδεικνύουσιν, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ. Οὕτω καταδεικνύονται ἀναπόφευκτα τὰ βλαβερὰ ἀποτελέσματα τῆς μελετωμένης πράξεως.

πού : ἐνδοιαστικὸν=ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἴσως' μετὰ τοῦ **δη** μάλιστα τιθέμενον ἔχει τὴν σημασίαν ταύτην, ἀλλὰ καὶ μόνον.

πρακτέον : πρέπει νὰ πράξωμεν (αὐτό). Τὰ εἰς τέον ἡηματικά δηλοῦσι τὸ πρέπον.

πραότερα : ἡμερώτερα, ἔλαφρότερα.

πράττω : ἐν V πράξουσιν (ἀμεταβ.)=θὰ γίνωσιν.

πρὶν : μετ' Ἐπαρεμφ. πρὶν δεῖν=πρὶν νὰ γίνῃ ἀνάγκη.

προδιδῶμι : προδίδω, ἀφήνω τι νὰ χαθῇ. Ἐν V τὰ ἀντίθετα **προδοῦναι**—**σωθῆναι** χάριν ἐμφάσεως.

προαγορεύω : προκηρύττω, λέγω ἐκ τῶν προτέρων. Ἐν XIII προαγορεύομεν ἐξεῖναι=προκηρύττομεν, ὅτι ἐπιτρέπεται.

προμηθέομαι-οὔμαι : προνοῶ, φοβοῦμαι. Ἐκ τούτου τοῦ μέρους (IV) ἄρχεται ἡ πρόοδος τῆς εἰσβολῆς τοῦ διαλόγου. Ὑποχωρήσας πῶς ὁ Κρίτων εἰς τὰ ὑπὸ Σωκράτους περὶ τῆς κοινῆς γνώμης λεγόμενα ἀνωτέρω ἐρωτᾷ αὐτόν, μήπως ἀρνεῖται νὰ ἐξέλθῃ, διότι φοβεῖται, μὴ πάθωσιν οἱ φίλοι του. Διὰ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης δίδεται εἰς αὐτὸν λαβὴ δευτέρου ἐπιχειρήματος, τοῦ κινδύνου τῶν φίλων. Φυσικὸν ἦτο βεβαίως νὰ ἐκινδύνεον οὗτοι ἐν οἰαδῆποτε πόλει καὶ ὑπὸ οἰονδήποτε πολίτευμα τοιαῦτα πράττοντες, ἀλλ' ἐν Ἀθήναις διέτρεχον πολὺ μεγαλύτερον κίνδυνον διὰ τὸ πλῆθος τῶν συκοφαντῶν καὶ ἡ ὑπόνοια τοῦ Κρίτωνος περὶ τοῦ φόβου τοῦ Σωκράτους εἶναι λογικωτάτη' ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπόκρισις αὐτοῦ εἰς τὸν φόβον τοῦτον τοῦ φίλου του εἶναι πολὺ λογικὴ καὶ ἀγάπης δηλωτικὴ. Ποία εἶναι αὕτη; καὶ διατί εἶναι τοιαύτη;

προοίμιον: Τοῦτο φθάνει μέχρι τοῦ κεφ. III. Διαιρεῖται δὲ εἰς δύο, ὧν τὸ α' μέχρι τοῦ τέλους τοῦ I καὶ τὸ β' μέχρι τέλους τοῦ II. Τὸ α' περιέχει τὴν σκηνὴν τοῦ διαλόγου καὶ τὴν λυπηρὰν ἀγγελίαν περὶ τοῦ πλοίου· τὸ β' τὴν ἀταραξίαν καὶ τὸ ὄνειρον τοῦ Σωκράτους. Οὕτως ἐν τῷ προοίμιῳ μετὰ τὸν κατατοπισμὸν ἡμῶν τὰ λοιπὰ χρησιμεύουσιν εἰς ζωηρὸν εὐθύς χαρακτηρισμὸν τῶν διαλεγομένων προσώπων. Ἡ ἀντίθεσις μάλιστα τῶν χαρακτήρων συντείνει τὰ μέγιστα εἰς τὴν ζωηρότητα τῆς εἰκόνας καὶ δεικνύει ἐκ πρώτης ὄψεως τοῦ καλλιτέχνου τὴν δύναμιν.

πρὸς θεῶν: δι' ἀγάπην τῶν θεῶν.

πρὸ τῆς φυγῆς: ἀντὶ τῆς ἔξορίας.

προτίθημι: προτείνω. Ἐν XIII προτιθέντων ἡμῶν=ἐν ᾧ ἡμεῖς προτείνομεν.

πρὸ τοῦ ἀδικεῖν: ἀντὶ τῆς ἀδικίας, ἀπέναντι τῆς ἀδικίας.

πρῶ: πρῶτῃ, ἐνωρίς. Οὐ πρῶ ἔτι ἔστιν (I)=δὲν εἶναι πλέον πρῶτῃ (ἐπέρασε δηλ. ἢ ὥρα). Ἐφ' οὗ δηλ. ἠρώτησεν ὁ Σωκράτης τὸν Κρίτωνα, διατί ἦλθε τοιαύτην ὥραν, συλλογισθεὶς ὅτι δυνατόν νὰ ἀπατᾶται (διότι πολλάκις συμβαίνει ὁ κοιμώμενος, ὅταν ἐγείρωται, νὰ νομίζῃ ὅτι εἶναι ἀκόμη πολὺ πρῶτῃ, ἐν ᾧ ἔχει παρέλθει ἢ ὥρα). Ἐρωτᾷ μήπως δὲν εἶναι πλέον πρῶτῃ, δηλ. παρῆλθεν ἢ ὥρα καὶ ἐγὼ νομίζω ὅτι εἶναι ἀκόμη πρῶτῃ; Ἡ ἐπανορθωτικὴ αὕτη ἐρώτησις εἶναι φυσικωτάτη.

Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ ὅλη σκηνή, ἣν ὁ συγγραφεὺς ζωγραφίζει ἐνταῦθα, ἵνα εἰσαγάγῃ ἡμᾶς εἰς τὸν διάλογον.

πρῶτον μὲν: Ἐν XV τὰ κακά, τὰ ὁποῖα θὰ συνέβαινον εἰς τὸν Σωκράτη δραπετεύοντα, διακρίνουν οἱ Νόμοι εἰς κακά, τὰ ὁποῖα θὰ συνέβαινον εἰς αὐτόν, ἂν μετέβαινεν εἰς τινὰ τῶν ἐγγί-
τατα πόλεων, καὶ εἰς κακά, τὰ ὁποῖα θὰ ὑφίστατο οὗτος, ἂν ἔφευ-
γεν εἰς Θεσσαλίαν. Ὡστε ἡ ἀντίθεσις τοῦ **πρῶτου μὲν** εἶναι τὸ **ἀλλ' ἐκ μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς** κ. λ.

πώποτε: ποτὲ μέχρι τοῦδε.

πῶς γὰρ οὐ; = βέβαια πῶς ὄχι;

ῥαδίως: μετὰ τοῦ **φέρω**=ἀγογγύτως ὑποφέρω. Τὸ ἐναντίον **βαρέως ἢ χαλεπῶς φέρω**.

ῥαθυμότατα: ἀναπαντικώτατα.

σεμνός: σεβαστός· σεμνότερος: σεβαστότερος.

σιγῆ: ἐπίρρο. τροπ. σιωπηλῶς.

Σιμίας: (ἐκ τοῦ σιμὸς) Σίμος, Σίμων, Σιμίας. Οὗτος ἦτο πλούσιος Θηβαῖος καὶ φιλόμουσος, ὡς καὶ ὁ κατωτέρω ἀναφερόμενος Κέβης, ἀφωσιωμένοι φίλοι καὶ ὄπαδοὶ τοῦ Σωκράτους.

σκέμμα: σκέψις, θεωρία.

σκευή: στολή.

σκοπέω - ὦ: ἐξετάζω, σκέπτομαι, συλλογίζομαι. Διὰ τοῦ σκοπῶμεν ἐν IX γίνεται πρότασις τοῦ Σωκράτους πρὸς τὸν Κρίτωνα περὶ ἐξετάσεως τοῦ δικαίου τῆς δραπετεύσεως.

σπεύδω: ἀναγκάζω, βιάζω νὰ γίνῃ τι.

σπουδῆ: σπουδαίως.

στερέομαι-οὔμαι: Ἐν III ὁ προκμ. ἐστερησθαι ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸν τετελ. μέλλοντα—τοῦ ὅτι θὰ ἔχω στερηθῆ.

στρατεύομαι: ὑπηρετῶ ὡς στρατιώτης, ἐκστρατεύω. Τὰς στρατιωτικὰς ἀποδημίας αὐτοῦ ἀναφέρει αὐτὸς ὁ Σωκράτης ἐν XVII τῆς Ἀπολογίας του, ἦσαν δ' αὐταὶ ἢ εἰς Ποτεΐδαιαν (τῷ 432 π. Χ.), ἢ εἰς Δήλιον (424) καὶ εἰς Ἀμφίπολιν (422).

συκοφάνται: οὕτως ἐλέγοντο τὸ πρῶτον οἱ καταγγέλλοντες τοὺς συλλέγοντας τοὺς καρποὺς τῶν ἱερῶν συκῶν τῶν ἐντὸς τῶν εἰς τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν ἀφιερωμένων κτημάτων (τεμενῶν). Ἡ συγκομιδὴ αὕτη τῶν σύκων καὶ οἰκειοποίησις αὐτῶν ὑπὸ μὴ δικαιομένων εἰς τοῦτο ἦτο φυσικῶς ἀπηγορευμένη καὶ κολάσιμος, διὰ τοῦτο δὲ καὶ καταγγέλλοντο οἱ τὴν ἱεροσυλίαν ταύτην διαπράττοντες, οἱ δὲ καταγγέλλοντες αὐτοὺς ἐλέγοντο, ὡς προείπομεν, συκοφάνται (ἐκ τοῦ σῦκα—φαίνω=φανερώνω τὰ κλοπιμαῖα σῦκα): ἐπειδὴ ὁμως πολλάκις ἐγίνετο κατάχρησις τῆς καταγγελίας ταύτης, καταγγελλομένων καὶ ἀθῶων, ἐπεκράτησεν ὕστερον νὰ καλῆται συκοφάντης ὁ ψευδῶς καταγγέλλον τινὰ καὶ μάλιστα, ἵνα λάβῃ παρ' αὐτοῦ χρήματα. Ἐπὶ Σωκράτους εἶχε παραγίνει τὸ κακὸν τοῦτο καὶ πολλοὶ ἦσαν ἐν Ἀθήναις οἱ ἀπὸ συκοφαντίας ζῶντες.

συχνός: Ἐν IV ἐπὶ χρημάτων λεγόμενον σημαίνει *πολλὰ χρήματα*.

Σωκράτης: Ὁ Σωκράτης ἐγεννήθη τῷ 469 π. Χ., γονεῖς δ' αὐτοῦ ἦσαν ὁ γλύπτης Σωφρονίσκος καὶ ἡ μαῖα Φαιναρέτη. Ἐν καὶ κατήγετο ἐκ πτωχῆς οἰκογενείας, εἶχεν ὁμως τὸ εὐτύχημα, ὅτι ἐγεννήθη καὶ ἔζησεν ἐν Ἀθήναις καὶ μάλιστα κατὰ τὴν λαμπροτάτην τῆς πόλεως ταύτης ἐποχὴν, δηλαδὴ κατὰ τὰ

τελευταία ἔτη τῶν Μηδικῶν, ὅτε καὶ ὁ ἔσχατος πολίτης ἠδύνατο νὰ ἀπολαύσῃ τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ βίου τῆς πόλεως, ἐν γένει δὲ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς ἀναστρεφόμενος μετὰ τῶν ἐξόχων τῶν χρόνων ἐκείνων ἀνδρῶν. Περὶ τῆς παιδείας καὶ τῶν διδασκάλων αὐτοῦ δὲν γνωρίζομεν τίποτε, φαίνεται δ' ὅμως, ὅτι ὁ Σωκράτης ἔλαβε τὴν τότε συνήθη ἐν Ἀθήναις παιδευσιν, περὶ τῶν γεωμετρικῶν μάλιστα καὶ ἀστρονομικῶν γνώσεων αὐτοῦ ἀναφέρεται, ὅτι ἦσαν τοιαῦται, ὥστε εἶχε πείραν καὶ τῶν δυσκολωτέρων προβλημάτων.

Ὡριμος ἤδη τὴν ἡλικίαν ὁ Σωκράτης συναναστράφη μετὰ πολλῶν, παρ' ὧν πολλὰς ἀφορμὰς πρὸς ἔρευναν καὶ γνῶσιν ἔλαβε. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ σοφισταὶ Πρωταγόρας, Γοργίας, Ἴππίας, Πρόδικος, ὁ ποιητὴς Εὐριπίδης καὶ ἄλλοι. Πρὸς τούτοις ὁ Σωκράτης ἔλαβε τελείαν γνῶσιν τῶν διαφόρων φιλοσοφικῶν συστημάτων τῶν παλαιότερων καὶ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ φιλοσόφων. Κατ' ἀρχὰς μὲν ἠκολούθησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρός, ἀλλ' ἐγκατέλιπεν αὐτὸ μετ' ὀλίγον, διότι ἐφρόνει ὅτι ἦτο προωρισμένος νὰ ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς τελειοποιήσεως ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων. Τοιαύτην εἶχε μάλιστα πεποίθησιν περὶ τούτου τοῦ προορισμοῦ, ὥστε ἔλεγεν, ὅτι ἦτο προστεταγμένον τοῦτο εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὴν πεποίθησιν ταύτην ἐνίσχυσε τὸν Σωκράτη καὶ τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, τὸ ὁποῖον ὠνόμασεν αὐτὸν **ἀνδρῶν ἀπάντων σοφώτατον**. Τοῦτο ἀκούσας ὁ Σωκράτης ἠθέλησε νὰ μάθῃ, ἂν ἦτο ἀληθές, καὶ ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ πάντας τοὺς τότε νομιζομένους σοφούς. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως δὲ ταύτης προσέκυψεν, ὅτι οὔτε αὐτὸς οὔτε ἄλλος τις ἦτο σοφός, ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι ἐνόμιζον ὅτι ἦσαν σοφοί, ἐν ᾧ δὲν ἦσαν, ὁ δὲ Σωκράτης ἀεγνώριζε τὴν ἀμάθειαν αὐτοῦ, διότι ἔλεγεν, ὅτι ἐν οἶδεν, ὅτι οὐδὲν οἶδε. Οὕτως ὅμως ἐγεννήθη ἐν τῷ Σωκράτει ἡ τάσις τοῦ ἐξετάζειν ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους. Βίος ἀνεξέταστος, ἔλεγεν, οὐ βιωτός. Εἰς τοῦτο δ' ἐπεδόθη μετὰ μεγίστης αὐταπαρνήσεως. Ὄθεν, ἐν ᾧ ἦτο πολὺ πτωχός, ἡ ὄλη του περιουσία μετὰ τῆς οἰκίας δὲν ὑπερέβαινε τὰς 500 δραμὰς τῆς τότε ἐποχῆς, εἶχε δὲ γυναῖκα καὶ υἱοὺς τρεῖς, ἐδίδασκεν ὅλως δωρεάν. Καὶ σχολὴν μὲν καὶ μαθητὰς κυριολεκτικῶς δὲν εἶχε, τὴν φιλοσοφίαν ὅμως αὐτοῦ ἀνέπτυσε διαλεγόμενος πανταχοῦ, ὅπου ἠδύνατο νὰ εὔρη συνηγμένους ἀνθρώπους, ἐν περιπάτοις, ἐν ἀγορᾷ, ἐν τοῖς γυ-

μαστηρίοις. Καὶ ἔλεγε μὲν ὡς τὰ πολλά, ὅσοι δὲ ἤθελον, ἠδύ-
ναντο νὰ ἀκούωσιν αὐτοῦ.

Εἰς τὰ πολιτικά ὁ Σωκράτης οὐδέποτε ἀνεμίχθη τὸ πρὸς
τὴν πατρίδα ὅμως στρατιωτικὸν καθῆκον ἐξεπλήρωσε μετὰ μεγί-
στης ἀνδρείας καὶ καρτερίας ἐν πολλαῖς ἐκστρατείαις. Οὕτως ἐπο-
λέμησεν ἐν Ποτειδαίᾳ τῷ 432, ἐν Δηλίῳ τῷ 424 καὶ ἐν Ἀμφι-
πόλει τῷ 422.

Ἀπὸ δὲ θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ὄψεως ὁ Σωκράτης ἦτο
εὐσεβέστατος καὶ ἠθικώτατος. Οὐδεὶς οὐδέποτε οὐδὲν ἀσεβὲς οὐδὲ
ἀνόσιον οὔτε πράττοντος αὐτοῦ εἶδεν οὔτε λέγοντος ἤκουσεν.
Ἦτο παράδειγμα καρτερίας, αὐταρκειάς, σωφροσύνης, εὐσεβείας,
φιλοπατρίας.

Ὁ Σωκράτης διδάσκων ἐξήταζε, τί εὐσεβές, τί ἀσεβές, τί κα-
λόν, τί αἰσχρόν, τί δίκαιον, τί ἄδικον καὶ τὰ τοιαῦτα. Πρώτι-
στον δὲ πάντων ἔλεγεν, ὅτι πρέπει νὰ ἔχη πᾶς ἄνθρωπος τὸ
γνώθι σαυτόν.

Ὑπόχουσιν ὅμως καὶ πράγματα, τῶν ὁποίων ἡ γνώσις δὲν
εἶναι εὐκόλος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ταῦτα κατὰ τὸν Σωκράτη ὁ
Θεὸς ἀποκαλύπτει εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς μαντικῆς, ἰδίᾳ
δὲ διὰ τινος ὑψηλοτέρας ἐμπνεύσεως, τοῦ καλουμένου *δαιμονίου*,
δηλ. διὰ τινος ζωηροῦ μὲν, ἀλλ' ἀσαφοῦς συναισθήματος τοῦ
ἀναρμόστου μελλούσης πράξεως. Τοῦτο δ' ἔλεγεν ὁ Σωκράτης,
ὅτι συνέβαινε μάλιστα εἰς αὐτόν, τοῦ δαιμονίου προσημαίνοντος
ἐκίστετε, τί ἔπρεπε καὶ τί δὲν ἔπρεπε νὰ πράττη.

Ἡ διδασκαλία αὕτη ἐφάνη πολὺ νεωτεριστικὴ εἰς τοὺς τότε
Ἀθηναίους, ἡ περὶ δαιμονίου μάλιστα τοῦ Σωκράτους γνώμη
ἐνομίσθη ὅτι προσέβαλλε τὴν πάτριον θρησκείαν. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ
πολιτικῆς καὶ ἠθικῆς ὄψεως ἀκόμη ὁ Σωκράτης ἐνομίσθη βλα-
βερός, τὸ μὲν διότι τινὲς τῶν μαθητῶν του, οἷος ὁ Κριτίας καὶ
Ἀλκιβιάδης, ἔβλαψαν τὴν πατρίδα (ὁ μὲν πρῶτος γενόμενος εἰς
τῶν τριάκοντα, ὁ δὲ δεύτερος διὰ τοῦ ἀλλοπροσάλλου χαρακτη-
ρος αὐτοῦ), τὸ δὲ διότι ἐδίδασκεν, ὅτι μόνον ἡ γνώσις παρέχει
ἄξιαν εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ οὕτως ἔκαμνε τοὺς μαθητάς του, ὡς
ἔλεγον, ἀλαζόνας καὶ καταφρονητάς τῶν νόμων. Τούτων ἕνεκα οἱ
μετὰ τοὺς τριάκοντα τὴν ἀνόρθωσιν τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς
ἀρχαίας δόξης τῶν Ἀθηνῶν ἐπιδιώκοντες ἐθεώρησαν τὸν Σω-
κράτη ἐπικίνδυνον εἰς τὴν πολιτείαν καὶ ἐπομένως καταδιωκτέον.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἄλλων ὁ Σωκράτης εἶχε κάμει πολλοὺς ἐχθροὺς, ἐπεδόθη κατ' αὐτοῦ καταγγελία (γραφὴ) τῷ 399 π.Χ. δι' ἧς κατηγορεῖτο, ὅτι δὲν ἐπίστευε τοὺς θεοὺς, τοὺς ὁποίους ἐπίστευεν ἡ πόλις, ἀλλ' ἐξήτει νὰ εἰσαγάγῃ νέαν θρησκείαν, καὶ ὅτι διέφθειρε τοὺς νέους, ἐξητήθη δ' ἡ εἰς θάνατον καταδίκη αὐτοῦ. Κατήγοροι αὐτοῦ ἦσαν ὁ πολιτικός Ἄνυτος (δημοκρατικός ἰσχυρὸς τῶν χρόνων ἐκείνων), ὁ Μέλιτος (ἴσως ὁ υἱὸς τοῦ τότε ὁμωνύμου ποιητοῦ) καὶ ὁ δήτωρ Λύκων. Τὸ δικαστήριον φαίνεται, ὅτι εἶχε σκοπὸν νὰ ἀθώωσῃ τὸν Σωκράτην· οὗτος ὅμως ἀπελογήθη ὑπερηφάνως, διὰ τῆς στάσεως δ' αὐτοῦ ταύτης παρώργισε πολλοὺς τῶν δικαστῶν καὶ οὕτω διὰ μικρᾶς πλειοψηφίας κατεδικάσθη εἰς τὸν διὰ κωνείου θάνατον.

Ὁ Σωκράτης ἤκουσε τὴν καταδίκην αὐτοῦ μετ' ἀδιαφορίας. Ἐπειδὴ δ' ἡ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς αὐτοῦ δὲν ἐγένεν εὐθύς, ἔμεινεν αὐτὸς 30 ἡμέρας ἐν τῇ φυλακῇ. Τὸν χρόνον τοῦτον τῆς φυλακίσεώς του ὁ Σωκράτης διῆλθε φιλοσοφῶν ἀταράχως μετὰ τῶν φίλων του καὶ μαθητῶν του, οὔτινες ἐφοίτων πρὸς αὐτὸν συγχοί, ἀναπτύσσων εἰς αὐτοὺς μέχρι τῶν τελευταίων του στιγμῶν διάφορα φιλοσοφικὰ ζητήματα. Μάτην προσεπάθησαν οὗτοι νὰ πείσωσιν αὐτὸν νὰ δραπετεύσῃ, ἵνα σωθῇ. Ὁ Σωκράτης ἀπέρριψε τὰς προτάσεις αὐτῶν διδάξας διὰ τοῦ παραδείγματός του, ὅτι οὔτε ἀδικεῖν δεῖ οὔτε ἀνταδικεῖν οὐδένα, πολλῶ δὲ ἦττον τὴν πατρίδα, ἧς οὐδὲν ἄλλο σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον.

ταύτη : τροπ. ἐπίρρ. = οὕτω.

τείνω : ἀναφέρομαι.

τεκμαίρομαι : συμπεραίνω.

τελευταίω - ὦ : (τὸν βίον) ἢ ἀπλῶς *τελευτῶ* = ἀποθνήσκω.

τελέω - ὦ : πληρώνω (χρήματα).

τηλικόσδε : τοιαύτης ἡλικίας. Ἡ ἀντίθεσις πρὸς τὸ κατωτέρω (X) *παίδων* ἀναδεικνύει ἔτι μᾶλλον τὸ ἄτοπον τῆς ὑποτιθεμένης πράξεως, τοῦ *παίζειν* ἀντὶ *σπουδάξαι*.

τηλικούτος : ὁ ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ ὢν. Ἐκ τῶν συμφραζομένων δηλοῦται, ἂν ἡ ἡλικία εἶναι μεγάλη ἢ μικρά. Ὁ Σωκράτης ἦτο ἤδη 70 ἐτῶν. Ἴδὲ κεφ. XIV. Ἐν I τηλικούτον ὄντα : διατί οἱ τηλικούτοι δὲν πρέπει νὰ ἀγανακτῶσι διὰ τὸν θάνατον; — Τί ὅμως γνωρίζομεν ἡμεῖς, ὅτι εἶναι μᾶλλον φυσικόν, ἂν μάλιστα ἐνθυμηθῶμεν τὸν μῦθον « γέρον καὶ θάνατος; » — Ὡστε

ποῖος ἔχει περισσότερον δίκαιον, ὁ Σωκράτης λέγων ταῦτα ἢ ὁ Κρίτων τὰ κατωτέρω καὶ διατί ὁ Σωκράτης σκέπτεται οὕτω;

τήμερον: σήμερον.

τηνικάδε: ἐπίρρ. χρόν. τοιαύτην ὥραν. Πρῶτος, ὡς βλέπομεν, ὁμιλεῖ ὁ Σωκράτης. Ἐκ τῶν κατωτέρω νοοῦμεν, ὅτι ὁ διάλογος γίνεται ἐντὸς τοῦ δεσμοτηρίου. Ἡ ἐρώτησις δὲ πρώτου τοῦ Σωκράτους εἶναι φυσικωτάτη.

τιμᾶμαι - ὦμαι: ἐπὶ δικαστηρίου = προτείνω ποινὴν, ἐκτιμῶ τὸν ἑαυτὸν μου. Ἐπὶ δικαστῶν λέγεται τὸ *τιμῶ*, ἐπὶ δὲ τῶν διαδίκων τὸ *τιμῶμαι*. Κατὰ τοὺς νόμους ἐδικαιοῦτο ὁ κατηγοροῦς νὰ ὀρίσῃ τὴν ἐπιβλητέαν ποινὴν, εἶτα δ' ὁ κατηγορούμενος νὰ προτείνῃ μειρωτέραν (ἀντιτιμᾶσθαι ἢ ὑποτιμᾶσθαι).

τίμιος: πολυτίμος· *τιμιώτερος*: πολυτιμότερος.

τίς: Ἐν Χ τινὶ μὲν τρόπῳ, τινὶ δὲ οὐ = κατὰ τινα μὲν τρόπον, ἄλλοτε μὲν. ἄλλοτε δ' ὄχι.

τιτρώσκομαι: πληγώνομαι. Μέλλ. τρωθήσομαι.

τοίνυν: λοιπόν.

τρίτατος: τρίτος (ποιητικῶς).

τριχῆ: ἐπίρρ. τροπ. = κατὰ τρεῖς τρόπους. Ἐπειδὴ ὁ Κρίτων ἀνωτέρω παρεδέχθη τὰ ὑπὸ τοῦ Σωκράτους διὰ τῶν Νόμων λεγόμενα ὡς ἀληθῆ, ἄνευ ὅμως ἀποδείξεως, ὁ Σωκράτης νομίζει ἀναγκαῖον νὰ φέρῃ ἀποδείξεις τῆς ἀληθείας τούτων καὶ νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ ἁμάρτημα, τὸ ὁποῖον διαπράττει ὁ εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος ἀπειθῶν, φανταζόμενος ἄλλιν, ὅτι, ὅσα λέγει, λέγουσιν αὐτὰ οἱ Νόμοι. Ἡ παρανομία αὕτη εἶναι τῷ ὄντι τριπλῆ, διότι ὁ ἀπειθῶν εἰς τοὺς Νόμους ἀσεβεῖ πρὸς τὴν πατρίδα ὡς πρὸς μητέρα, ὡς πρὸς τροφὸν καὶ ὡς πρὸς τὸ ἕτερον τῶν συμβληθέντων προσώπων, καθιστῶν τὸ συμβόλαιον ἑτεροβαρές, ὅτε ἄδικον.

τροφή: ἀνατροφή.

τροφή καὶ παιδεία: ἰδὲ παιδεία καὶ τροφή.

τυγχάνω = μέλλ. τεύξομαι = θὰ τύχω, θὰ πάθω· τυγχάνω ὁμολογηκῶς: τυγχάνω νὰ ἔχω δώσει ὑπόσχεσιν, νὰ ἔχω κάμει συμφωνίαν.

τύχη: μέση λέξις, σημαίνουσα εὐτυχίαν ἢ δυστυχίαν. Ἐν I τῆ παρ. τύχη = διὰ τὴν παροῦσαν δυστυχίαν.

τύχη ἀγαθῆ: ἡ ὥρα ἢ καλή, μὲ τὸ καλόν. Διὰ τῶν λέξεων τούτων δηλοῦται ἐν II ἡ ψυχικὴ γαλήνη καὶ ἀταραξία τοῦ Σωκράτους.

Τὸ αὐτὸ δηλοῖ καὶ ἡ ἐπαναφορὰ *ταύτη* — *ταύτη* μετὰ τοῦ *ἔστω*.
υἱός: πληθ. υἱοὶ καὶ υἱεῖς. Ὁ Σωκράτης εἶχε 3 υἱούς, ὡς ὁ
Ἰδιος λέγει (ἐν Ἀπολογία XXIII), ὧν ὁ εἷς μειράκιον, οἱ δὲ δύο
παῖδια.

ὑπακούω: ἐπὶ θυρωροῦ ἢ δεσμοφύλακος=ἀνοίγω.

ὑπάρχω: μετὰ δοτ. ὑπάρχει τινὶ=ὑπάρχει εἰς τινα, ἔχει τις.

Πῶς χαρακτηρίζεται ὁ Κρίτων λέγων ταῦτα;

ὑπεικτέον: Ἐν XII οὐχὶ ὑπεικτέον=δὲν πρέπει νὰ ὑποχω-
ρῶμεν, νὰ ἀποφεύγωμεν, δηλ. νὰ θέλωμεν νὰ ἀπαλλαγῶμεν τῶν
ὑποχρεώσεων ἡμῶν.

ὑπείλω: ὑποχωρῶ, ὑποτάσσομαι.

ὑπὲρ: Ἐν V ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν=διὰ λογαριασμόν
σου καὶ διὰ λογαριασμόν ἡμῶν τῶν φίλων σου.

ὑποβλέπω: βλέπω μὲ ἀγχιον βλέμμα καὶ ὑπόπτως.

ὑπολογίζομαι: λογαριάζω.

ὑφηγέομαι-οὔμαι: ὀδηγῶ.

φαίνομαι: Ἐν XVI φαίνεται σοι ἄμεινον εἶναι=φαίνεται
ὅτι εἶναι καλύτερον διὰ σέ.

φάσκων: μετοχὴ τοῦ φημί. Ἐν V φάσκοντά γε δὴ=ὅταν
μάλιστα ἰσχυρίζεσαι.

φαῦλος: εὐτελής. *φαυλότερον* (VIII): λέγεται εἰρωνικῶς,
διορθώνει δὲ τὴν εἰρωνείαν διὰ τοῦ κατωτέρω *τιμιώτερον*.
Ἐξαιρομένης οὕτω τῆς σπουδαιότητος τῆς ψυχῆς, ἐξάιρεται καὶ
ἡ ἀνάγκη τοῦ φροντίζειν περὶ τῆς γνώμης τῶν ἐπαϊόντων τὰ
δίκαια. *φαυλότατος*=ὁ χειρότερος.

φέρει: Προστακτικὴ ἰσοδύναμος πρὸς μόριον παρακελευσμα-
τικὸν=ἐμπρός, λέγε. Ἐν XII φέρε γάρ=εἰπέ δηλαδή.

φεύγω: εἶμαι φυγᾶς.

φημί: ἰσχυρίζομαι, παραδέχομαι.

φίλος: ἀγαπητός, φίλος ἐταῖρος=ἀγαπητὸς φίλος. *φίλον*=
ἀγαπητόν, ἀρεστόν. Ἐν VI τὸ *ὦ φίλε Κρίτων*, δηλοῖ μεγάλην
ἀταραξίαν. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ πλοκὴ τοῦ διαλόγου.

φυτεύω: μεταφορ. γεννῶ.

χαίρω: εὖ χαίρειν=ἀμελῶ, δέν με μέλει.

χαλεπαίνω: ὀργίζομαι.

χαλεπός: δύσκολος, δυσάρεστος. Ἐν VI χαλεπωτέρα=χει-
ροτέρα.

χάριν ἢ χάριτας ὁμολογῶ: χρεωστῶ εὐγνωμοσύνην, χάριν.
χρήματα: οἱ παλαιοὶ ἐνόμιζον αἰσχρὸν νὰ προτιμᾶ κανεῖς τὰ χρήματα παρὰ τοὺς φίλους· διότι πράγματι τοῦ εἰλικρινοῦς καὶ πιστοῦ φίλου οὐδὲν πολυτιμότερον, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν σπανιώτερον. Ὁ Κρίτων ὡς ἀληθῆς φίλος αἰσχύνεται νὰ λεχθῆ, ὅτι δὲν εἶναι πιστὸς καὶ εἰλικρινής. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων βλέπομεν, ὅτι ὁ Κρίτων πρῶτον μὲν προτείνει εἰς τὸν Σωκράτη νὰ φύγη, ἔπειτα δὲ προσπαθεῖ νὰ πείσῃ αὐτὸν εἰς τοῦτο φέρων ὡς ἐπιχείρημα τὴν κακὴν φήμην, ἣτις θὰ διαχυθῆ περὶ αὐτοῦ ὡς φιλαργύρου μᾶλλον ἢ φίλου. Ἐκ τούτων ἄρα δῆλον, ὅτι ἐντεῦθεν ἄρχεται τὸ θέμα τοῦ διαλόγου διὰ τῆς δηλώσεως τοῦ σκοποῦ. Τὸ τοιοῦτον λέγεται τεχνικῶς *εἰσβολή* τοῦ διαλόγου. Καὶ ἡ μὲν δήλωσις τοῦ σκοποῦ εἶναι ἡ πρότασις τοῦ Κρίτωνος, αἱ δὲ καταβαλλόμεναι διὰ συλλογισμῶν προσπάθειαι πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ εἶναι τὰ ἐπιχειρήματα. Ἐνταῦθα λοιπὸν (III) εἶναι ἡ πρότασις τοῦ Κρίτωνος καὶ τὸ α' ἐπιχείρημα. Ἐπειτα δ' ἔρχεται ἡ ἀπόκρισις τοῦ Σωκράτους.

χρησιτὴ δόξα: ὀρθὴ γνώμη· τὸ ἀντίθετον *πονηρὰ* = ἐσφαλμένη. Ἐκ τοῦ VI ἄρχεται ἡ *πλοκὴ* τοῦ διαλόγου.

χρῶμαι: κάμνω χρῆσιν.

χωρίς: πλὴν, ἐκτός.

ᾧδε: ὡς ἐξῆς.

ὡς: εἰδικόν = ὅτι (δῆθεν). Ἐν X ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος = ὅτι (κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν) οὐδέποτε ἔχει ὀρθῶς.

ὡς: αἰτιολ. = διότι. Ἐν VI ὡς ἐγὼ = διότι ἐγώ. Διὰ τούτων αἰτιολογεῖται ἡ συζήτησις τοῦ πράγματος. Ὁ Σωκράτης λέγει, ὅτι εἶναι τοιοῦτος, ὥστε μόνον εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον νὰ πείθεται καὶ εἰς οὐδὲν ἄλλο, ἐπομένως καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Κρίτωνος προτεινόμενον ἀνάγκη νὰ συζητηθῆ καὶ κριθῆ συμφώνως πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦτον τοῦ Σωκράτους. Ἐκ τούτου ὁ Σωκράτης καταφαίνεται ἀνθρώπος ἠθικῶν ἀρχῶν, χαρακτῆρ σταθερὸς καὶ ἀδαμάντινος, ὃν οὐδὲν δύναται νὰ πτοήσῃ καὶ ἐξαναγκάσῃ εἰς παράβασιν τοῦ καθήκοντος.

ὡς: μετ' ἄλλου ἐπιρρημάτος ἐν πλαγίαις ἐρωτήσεσιν = πόσον· λ. χ. ὡς ἡδέως καθεύδεις = πόσον γλυκὰ κοιμᾶσαι. Μετὰ δὲ τῶν ὑπερθετικῶν ἐπιτείνει αὐτὰ, ὡς ἥδιστα = ὅσον τὸ δυνατόν εὐχαριστότατα.

ὡσπερ : ὡς ἀκριβῶς.

ὄφελον : μετὰ τοῦ *εἰ γὰρ* = εὐχὴν ἀνεκτέλεστον· εἰ γὰρ ὄφελον οἷοί τ' εἶναι = εἶθε πράγματι νὰ ἦσαν ἱκανοί. Εὐχὴν ἀνεκτέλεστον σημαίνει τὸ ὄφελον καὶ ἄνευ τοῦ *εἰ γὰρ*.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΚΡΙΤΩΝΟΣ

Α'. Προοίμιον (*I—II*)

- 1) Ἡ σκηνὴ τοῦ διαλόγου καὶ ἡ λυπηρὰ ἀγγελία.
- 2) Ἡ ἀταραξία τοῦ Σωκράτους καὶ τὸ ὄνειρον αὐτοῦ.

Β'. Εἰσβολὴ τοῦ διαλόγου (*III—V*)

- 1) Ἡ πρότασις τοῦ Κρίτωνος καὶ τὸ α' ἐπιχείρημα (III).
- 2) Ἡ ἀπόκρισις τοῦ Σωκράτους.
- 3) Τὸ β' ἐπιχείρημα τοῦ Κρίτωνος (IV).
- 4) Ἄλλα ἐπιχειρήματα αὐτοῦ (V).

Γ'. Πλοκὴ τοῦ διαλόγου (*VI—XVI*).

- I. Ἡ πρότασις τοῦ Σωκράτους περὶ συζητήσεως (VI).
- II. Ἡ περὶ δοξῶν συζήτησις (VI—VII). Ἀρχὴ αὐτῆς ἠθικῆ.
- III. Ἀποτελεσμα τῆς παραβάσεως τῆς ἐν συζητήσει ἀρχῆς καὶ συμπέρασμα (VIII). Δεύτερον ζήτημα καὶ δευτέρα ἠθικὴ ἀρχή.
- IV. Πρότασις τοῦ Σωκράτους περὶ ἐξετάσεως τοῦ δικαίου τῆς δραπετεύσεως (IX).
- V. Αὐτὴ ἡ ἐξέτασις (X—XVI)
 - α') Αἱ ἠθικαὶ ἀρχαὶ τῆς ἐξετάσεως (X).
 - β') Ἡ προσωποποιήσις τῶν νόμων (XI—XVI).
- 1) Ἐρώτησις τῶν νόμων περὶ τοῦ μεγέθους τῆς ἐπιχειρουμένης πράξεως καὶ αἰτιολογία αὐτῆς (XI).
- 2) Τὸ πολῦτιμον καὶ σεβαστὸν τῆς πατρίδος (XII).
- 3) Τὸ ἀμάρονημα τοῦ ἀπειθοῦντος εἰς τοὺς νόμους (XIII).
- 4) Ἀπόδειξις τῆς ἐνοχῆς τοῦ Σωκράτους εἰς τὸ ἀμάρονημα τοῦτο καὶ προτροπὴ αὐτοῦ εἰς τήρησιν τῶν νόμων (XIV).
- 5) Τὰ ἐπιβλαβῆ ἀποτελέσματα τῆς μελετωμένης πράξεως (XV).
- 6) Ὁ ἐπίλογος τῶν νόμων (XVI)

Δ'. Ἐξοδος τοῦ διαλόγου (*XVII*).

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Αριθ. { Πρωτ. 37424
 { Διεκπ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Ἰουλίου 1930

Πρὸς

τοὺς ἐκδότας κ.κ. Ἰωάννην Δ. Κολλάρου καὶ Σίαν

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν, ὅτι δι' ἡμετέρας ταῦταριθμοῦ καὶ ἀπὸ 23 Ἰουνίου 1930 πράξεως καταχωρισθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 86 τῆς 15 Ἰουλίου 1930 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως (Τεῦχος Β'), ἐνεκρίθη συμφώνως τῷ Νόμῳ 3438, τὸ ὑφ' ὑμῶν υποβληθὲν βιβλίον *N. Μπαξεβανάνη «Πλάτωνος Κρίτων» διὰ τὴν πέμπτην τάξιν τῶν ἐξαταξίων Γυμνασίων*, διὰ τέσσαρα σχολικὰ ἔτη, ἤτοι ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1930-1931 ἕως τέλους τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1933-1934, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν αὐτοῦ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει καὶ ἐκτελεσθῶσιν αἱ ὑπὸ τῆς οἰκείας ἐπιτροπῆς ὑποδειχθεῖσαι τροποποιήσεις.

Ὁ Ὑπουργὸς
Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

*Ἄρθρον Βον τοῦ Π. Διατάγματος
«Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατιμῆσεως τῶν ἐγκεκριμένων
διδασκτικῶν βιβλίων».*

Τὰ διδασκτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεώς των ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ 15 % τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἄνευ βιβλιοσήμου τιμῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους τοῦ ἐξωφύλλου ἢ τῆς τελευταίας σελίδος τούτου ἐκτυποῦνται τὸ παρὸν ἄρθρον.

